Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 267 (14072) | 1975 оной ноябриин 14, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

…АЯН УРГАСА …АМАРhАА ЭХИТЭЙ

…дэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ республикын …түрүүшүүл, түрүү звено болон бригаданууд, отде…үүд ба ажахынууд ороохо тарянай, хартаабха бо…эзэлэй ургамалнуудай, үбhэ ногооной баян ургаса …түрэлдөө ороохо таряа, хартаабха худалдаха түсэ…үүлэн дүүргэжэ, нийтын адууhа малда элбэг тэжээл …хэ хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулhан байха юм. …бликын таряашад болон механизаторнуудай эдэ ам…нууд нэн түрүүн тарялан, сабшалан, бэлшээри …уулха талаар hүүлэй жэлнүүдтэ хэгдэжэ байhан …дэлмэриин аша үрэ мүн.

…нэние Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ кол…шээ дээрэhээ элеэр хаража болохо. Энэ колхозой …заторнууд, таряашад юhэдэхи табан жэлэй туршада …н, сабшалан, бэлшээрэ hайжаруулха, тэндээ наг …гаргаха, минеральна үтэгжүүлгэ оруулха талаар …оролдоо. Хабар, намарай паар хахалхадаа амми…hа оруулна. Тарилга хэхэдээ, үрэhэнтээ суг минс… үтэгжүүлгэ тараана. Тэжээлэй ургамалнуудта, …н, бэлшээридэ наг шэбхэ гаргана. Тиигэжэ тус …ороохо тарянай, бусад ургамалнуудай тогтуурн… ургаса абадаг болоо. Эдлүүриинь газар жэлhээ …үргэдхэгдэнэ. Энэ жэлдэ Тоорын колхоз гектар бү…16 центнерhээ дээшэ таряа хуряажа абаа.

…нскын совхозой механизатор Константин Сидоро…лыстов 50 гектар даажа абаад, тэрэнээ hайса …уулhэнэйнь ашаар жэлhээ жэлдэ хартаабхын баян …туйлана. Байгша ондо тус звено гектар бүриhөө …центнер ургаса абаа бшуу.

…шүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой …Ястребовой звено даажа байhан 175 гектар сабша…hайнаар харууhалhанай, наг шэбхэ болон мине… үтэгжүүлгэ хэрэглэhэнэй, газараа уhалhанай …лэ жэл бүри гектарай 35 центнерhээ доошо бэшэ …хуряажа абана.

…нэ жэшээнүүдые дурдаха болоо hаа, олон ааб даа. …на газараа хэдэн жэлээр даажа абаад, тэндэhээ …ургасын зэргээр түлбэридэ хүртэдэг ажахын тоо…звенонууд ехэ амжалта туйлана. Ивалгын ОПХ-гай …Дымбрыновагай бригада даажа байhан 40 гектар …жэл бүри баян ургаса абана. Юhэдэхи табан жэ…туршада тус звено жэлдээ дунда зэргээр гектар бүри…20 центнер овощ абажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. …бүхэндэ ажахыдаа 70—80 мянган түхэриг сэбэр ол…уулна.

…болон бусад түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй танил… тэдэнэр баян ургасын түлөө бүхэли жэл соогоо …байна. Илангаяа намартаа, ургаса хуряалгын …трактор, машинануудай сүлөөрхэдэ, ехэ юумэ хэ…дэг юм. Эдэнэр намартаа наг шэбхэ ехээр зөөнэ, …льна үтэгжүүлгэеэ газарта оруулна, посхоод бари…луурингаа hубаг ханаабуудые, түхеэрэлгэнүүдые …илна, сэбэрлэнэ. Үбэлдөө тошо халяана, саhа тог…hөөг бургааhа болон дэгнүүл болдогуудые үгы хэ…лэй жэлнүүдтэ түрүүшүүлэй жэшээгээр республика …газар hайжаруулха габшагай хоёр hара намартаа …огдодог болонхой. Байгша ондо КПСС-эй обкомой, …ай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтооhоной …нимэ хоёр hара октябриин 25-hаа декабриин 25 хү…соносхогдонхой. Энээнэй ёhоор аймагууд, ажахы… хоёр hарын туршада хэхэ хүдэлмэреэ тодорхойлоод, …тэрэнээ урагшатайгаар бэелүүлхын тула эмхидхэ…илтууламжын хүдэлмэри ябуулна.

…зар hайжаруулха габшагай хоёр hара Бэшүүрэй, …Шэбэрэй, Кабанскын, Сэлэнгын аймагуудта эршэ… ябуулагдана. Бэшүүрэй аймагай «Дружба» кол… механизаторнууд энэ намартаа арба мянга гаран …наг шэбхэ таряалан, сабшаландаа гаргаад, энэ хү…… үргэлжэлүүлhээр.

…хар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой механи…үүд ургаса хуряалгын дүүрэхэлээр лэ, наг шэбхэеэ …намарай паар хахалха газартаа минеральна үтэг… оруулжа захалhан байна. Мүнөө эдэнэр габшагай …hарынгаа түсэб амжалтатайгаар дүүргэнэ.

…нэбэшье таряалан, сабшалан, бэлшээри hайжа… хэрэгтэ анхарал бага табидаг хүтэлбэрилэгшэдтэй …нууд мүн лэ дайралдана. Сэлэнгын аймагай «Эр… XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай ферм, …үүдай газаагуур хэдэн жэлдэ хэрэглэгдээгүй обоо …шэбхэ хэбтэдэг. Мүнөө габшагай хоёр hарын эхил…хад hарын үнгэрбэшье, эдэ ажахынууд хүдэлмэ…али нобшоор ябуулна, графигаар хараалагдаhанhаа …ябана. Мүн иимэрхүү барнимтанууд Хяагтын …й Ехэ-Нугын совхоздо, Зэдын аймагай «Коммунизм» …до үзэгдэнэ.

…абшагай хоёр hарын туршада хэгдэхэ хүдэлмэреэ …гээр ябуулжа, арбадахи табан жэлэй эхиндэ та…, сабшалангай баян ургаса абаха талаар түрүүшын …хэхэ, КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ энээнээ …бэлэг болгохо гээшэ колхоз, совхозуудай механи…үүдай, хартаабхашад болон луговодуудай, лугоме…ивна отрядуудай дайшалхы хэрэг мүн. Тиимэhээ …удай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд …hайжаруулха габшагай хоёр hарын түсэб, графи…зэргэ дүүргэгдэжэ байhыень хинан шалгажа, тэн…рhан дутагдалнуудые дары усадхаха хэмжээнүү…баха уялгатай. Илангаяа колхоз, совхозуудай, …зтехника» нэгэдэлэй трактор болон автомашина…шадаал hаа олоор энэ хүдэлмэридэ элсүүлжэ, …, звенонуудай хоорондо социалис мүрысөө эмхид… тэрэнэй дүнгүүдые арбан хоног бүхэндэ согсолжо, …үүлые урмашуулха, гээгдэгшэдые олоной урда …хэ болоно. Энэ талаар колхоз, совхозуудай пар…, профсоюзай, комсомолой организацинууд ехэ үүр…гэхэ байна.

…байгаа аргал шэбхэеэ бүхыдэнь зөөхэ, минераль…гжүүлгэнүүдээ зүбөөр хадагалха, газар уhалха бү…станцинуудые дүүрэн хүсөөрнь хүдэлгэхэ талаар …хиналтын комитедүүд, хинагшадай бүлэгүүд бо…стнууд шанга хиналта табижа, ехэ туhа хүргэхэ …й.

XXV КПСС-эй СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Шахтёрнуудай амжалта

Гусиноозерск. (телефоноор абтаба). Бага-Холбоолжоной нүүрhэнэй уурхайн коллектив шулуу нүүрhэ малтаха жэлэйнгээ социалис уялга болзорhоонь урид, байгша оной ноябриин 3-да үлүүлэн дүүргээ. Бага-Холбоолжоной шахтернууд түрүүшынхеэ иимэ ехэ шулуу нүүрhэ — 950 мянган тонно нүүрhэ мүнөө жэл малтаhан байна. Энэнь КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгаhаань 30 мянган тонноор ехэ болоно.

Эндэхи шахтернууд түсэбhөө гадуур малтаhан нүүрhэнэйнгээ 90 процентыень ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар абаhан байна. Жэлэй эсэс болотор үшөө ехэ нүүрhэ малтажа, гүрэндэ үгэхэ юм.

Ц. БАЛДАНОВ,
манай штатнабэшэ корр.

Табадахи барилга-хабсаралгын управлениндэ коммунис ажалай ударник, КПСС-эй гэшүүн, 5-дахи разрядай электро-гагнууршан Михаил Игнатьевич Жарников хүдэлдэг.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. И. Жарников.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХОЁР hАРААР УРИД

1974 оной октябриин 15-да Прибайкалиин аймагай партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан болоhон юм. «Юhэдэхи табан жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэхэ талаар партийна эхин организацинуудай зорилгонууд тухай» асуудал тиихэдэ зүбшэгдэжэ, промышленна продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха түсэбөө 1975 оной декабриин 1-дэ дүүргэхэ гэhэн шиидхэбэри абтаа бэлэй. Тэрэ суглаан дээрэ предприятинуудай социалис шэнэ уялганууд баталагдаhан байгаа. Тиигэжэ аймагай бүхы предприятинуудай коллективүүдтэ социалис мүрысөөн шэнэ эршэтэйгээр дэлгэрhэн юм.

1975 оной октябриин 28-да аймагай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид дүүргэжэ, эрхим амжалта туйлаба. Үнгэрhэн 4 жэл 10 hара соо хамтадаа 122 миллион 853 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдэжэ, худалдагдаhан байна. Тиихэдэ промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 35 процентээр дээшэлээ.

Үнгэрhэн энэ хугасаа соо 3 миллион 670 мянган кубометр модо, 5000 кубометр хюрөөдэмэл материал, 1 миллион 670 мянган хэhэг шпала, 263,7 мянган кубометр түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые, 88,5 миллион хэhэг хирпиисэ, 101 мянган тонно избёосхо, 6 миллион 830 мянган түхэригэй мебель, 15890 центнер загаhа Эхэ оромнай Прибайкалиин ажалшадhаа абаа. Тиихэдэ 2621 автомашина, машинын 3471 двигатель заhабарилагдаhан байна.

Юhэдэхи табан жэлэй туршада Гремячинска загаhа барилгын участок, Итанцын, Еловско, Байгалай леспромхозууд, Сэлэнгын модоной бааза, Прибайкалиин, Байгалай лесхозууд болон бусад предприятинуудай коллективүүд ажалай ехэ амжалта туйлаа. Тус коллективүүд «Ажалай алдар солын дэбтэртэ» оруулагданхай. Мүн тиихэдэ 19 цех, участок ба бригадануудай коллективүүд, ажалай 166 түрүүшүүл тус дэбтэртэ бэшэгдэбэ.

Табан жэлэй туршада аймагай ажалшадай ажабайдал hайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдээ. Хамтадаа 881 бүлэ шэнэ гэр байратай болоо гэхэ гү, али аймагай 10-дахи бүлэ бүхэн шэнэ гэртэ орожо, түбхинэhэн байна. Аймаг дотор 5 hургуулиин шэнэ байшан, 1 кинотеатр, 3 клуб, 5 магазин, ажалшадай ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангадаг 2 комбинат болон бусад олон объектнүүд бодхоогдожо, ашаглалгада оруулагдаа.

Туйлаhан энэ амжалтаяа Прибайкалиин аймагай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXV съездэдэ зорюулаад, Советскэ Союзай коммунистнуудай ехэ хуралдаанай нээгдэтэр 1976 оной түрүүшын хоёр hарын үйлэдбэриин түсэб сүм дүүргэхээр зоригжонхой. Ажалшадай коллективүүдтэ социалис мүрысөөн улам эршэдэнэ.

П. ГРИГОРЬЕВ,
аймагай газетын редакторай орлогшо.

БУРЯАДАЙ АССР-эй, ШЭТЫН ОБЛАСТИИН, ЯХАДАЙ АССР-эй АЖАЛШАДАЙ 1975 ОНОЙ ЯНВАРЬ—ОКТЯБРЬ hАРАНУУДАЙ СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ЗАРИМ ДҮНГҮҮД

	Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр			1974 оной энэ үеынхитэй сасуулхада (процентээр)		
	Буряадай АССР	Яхадай АССР	Шэтын обл.	Буряадай АССР	Яхадай АССР	Шэтын обл.
ПРОМЫШЛЕННОСТЬ						
Валовой продукци	—	—	—	109	107	111
Продукци худалдалга	102	101	96	106	108	111
Ажалай бүтээсэ	102	93,5	97	107	104	109
Промышленна предприятинуудай тоо — бүхыдөө	198	160	225	—	—	—
Тэрэ тоодо продукци худалдаха түсэбөө дүүргээгүй предприятинууд	50	42	64	—	—	—
Бүхы предприятинуудай тоодо процентээр	25	27	28	—	—	—
ХҮДӨӨ АЖАХЫ						
Мал ажалай гол продуктнуудые бэлэдхэхэ жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ:						
Мяхан	76	59	88	99,8	89	102
hүн	88	91	84	101	99,4	98
Үндэгэн	88	103	78	104	127	97
Ноохон	105	—	106	101	—	97
Газар таряалангай гол продуктнуудые бэлэдхэхэ жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ:						
Ороохо таряан	166	—	139	—	—	—
Хартаабха	113	—	60	—	—	—
Овощ	81	—	63	—	—	—
КАПИТАЛЬНА БАРИЛГА						
Гүрэнэй түбэй капитальна hомололго — хамтадаа	87	98	85	138	126	84
Тэрэ тоодо барилга-хабсаралтын хүдэлмэри	88	103	87	135	117	82
Барилгада үгтэhэн капитальна hомололго:						
hургуулинуудай барилгада	74	110	83	108	109	70
Хүүгэдэй эмхи зургаануудай барилгада	65	96	79	115	100	106
Больница ба поликлиникэнүүдые барилгада	97	96	118	2 дахин	97	125
Гэр байра ашаглалгада оруулалга (жэлэй түсэб процентээр)	41	49	42	121	109	83
Өөрын хүсөөр бүтээгдэhэн подрядна хүдэлмэриин хэмжээн	91	04	90	124	119	95
АЖАЛШАДАЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭ ХАНГАЛГА						
Хэрэглэмжэ хангалгын хэмжээн — бүхыдөө	96	102	94	107	108	107
ХУДАЛДАА НАИМААН						
Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай эд бараанай розничо эрьесэ (нэмэлтэ даабаритайгаар)	100	98,9	99,4	108	107	107

БУРЯАДАЙ АССР-эй СТАТИСТИЧЕСКЭ УПРАВЛЕНИ

ЭРТЭ ЭХИЛhЭНЭЙ АШААР

Энээнhээ урда жэлнүүдтэ манай колхоздо бригада бүхэн тусхай оньhожоруулагдаhан звено эмхидхэжэ, таряалан, сабшалан дээрээ наг шэбхэ өөhэд өөhэдынгөө хүсөөр зөөдэг байhан гээшэ. Тиихэдээ звенонуудые эмхидхэжэ ядаhаар, шэбхэ зөөхэ трактор, тэндэ хүдэлхэ хүнүүдые оложо ядаhаар үнэтэ сагаа гээдэг, эсэстээ энэ хүдэлмэри ехээр унжагайрдаг, үтэгжүүлгэ гаргаха түсэбшье бэратай дүүрэдэггүй hэн.

Байгша ондо бидэ газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ, таряалан, сабшалан дээрэ түхэреэн жэлдээ хүдэлхэ тусхай отряд эмхидхээбди. Тэрэнние хүтэлбэрилэгшээр үнинэй механизатор А. И. Перевалов томилогдоо. Жэшээнь, тэдэнэр намар, үбэл, хабар хээрэ наг шэбхэ зөөхэ, тарааха, мүн үбэлдөө, хабартаа бүлүүр станцинуудые хүдэлгэжэ, газар уhалха, зундаа үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ, гадна малай тэжээл зөөлсэхэ байна.

Газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ габшагай хоёр hарын соносхогдохоhоо холо урда энэ отряднай ургасын хуряагдамсаар, кукурузын поли дээрэ шэбхэ зөөжэ эхилээ юм. Хоёр hарын эхилхэдэ, тус отрядай хүсөөр 5 мянга шахуу тонно шэбхэ таряанай газарта гаргагдаад байгаа.

Тэрэшэлэн октябриин 25-hаа хойшо үшөө 5 мянга гаран тонно шэбхэ кукурузын, куузикугай таряалан дээрэ зөөгдөө. Жэшээнь, 260 гектар кукурузын газарай га бүхэндэ 40 тонно шэбхэ гаргагдаба.

Оньhожоруулагдаhан отрядтамнай шэбхэ обоолхо, түлхижэ үгэхэ бульдозёргой хоёр ДТ-75 түхэлэй трактор, мүн шэбхэ ашаха оньhон түхеэрэлгэтэй үшөө хоёр трактор, тэргэтэй 6 МТЗ түхэлэй, хоёр К-700 трактор мүнөө хүдэлжэ байна. Эдэнэр hүүлэй үсөөхэн үдэр соо куузикугай газарта, мүн сабшалан дээрэ 1.500 гаран тонно үтэгжүүлгэ гаргаа. Үдэр бүри дунда зэргээр 350—400 тонно шэбхэ таряалан, сабшалан дээрэ зөөгдэнэ гээшэ.

Энэ отрядта гол түлэб дүршэлтэй бэрхэ механизаторнууд хүдэлдэг. Жэшээнь, шэбхэ ашадаг түхеэрэлгэтэй тракторта Василий Перевалов, тэргэтэй тракторнуудта колхозой үнинэй трактористнар Даша Санданов, Афанасий Сафонов гэгшэд илангаяа магтаалтай hайнаар ажаллана.

Хүйтэн боложо, шэбхын хүрэтэр лэ, эдэнэр эршэмтэйгээр хүдэлжэ, ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса абахын тула газарта үрэжэл үгэхөөр хамта 15 мянган тонно шэбхэ зөөгөөд, түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ зорилготой. Удаань нигээд Хёлго голой тоттоходо, тэндэнь бүлүүр станци, уhа дээгүүр сасан хаядаг түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэжэ, кукурузын газарта, сабшалан дээрэ тошо, мүльhэ хүргэхэбди. Бүхыдөө хоёр бүлүүр станци, уhа сасан хаядаг хоёр түхеэрэлгэ хүдэлхэ юм. Тэдэмнай заhабарилагдажа бэлэн болонхой.

Гадна үбэлдөө минеральна үтэгжүүлгэ горитой зөөжэ абаха байнабди. Даб дээрэ 80 тонно үтэгжүүлгэ абтанхай. Тиихэдэ энэ жэлдэ намарай паар хахалхадаа, хүрьhэнэй үрэжэл дээшэлүүлхын тула 260 тонно минеральна үтэгжүүлгэ тараагаа hэмди.

Эдэ бүхы ажал — ерэхэ жэлдэ hураггүй ехэ ургаса абахын түлөө тэмсэлэймнай түрүүшын шата болоно. Нёдондо бүхы дээрээ ороохо таряанай, үбhэ ногооной бусад ургамалнуудай тиимэшье ехэ ургаса абажа бираагүйбди. Таряалангай гектар бүриhөө 97,2 центнер кукурузын ногоон, сабшалангай га бүхэнhөө 13,5 центнер үбhэн абтаа. Зарим түрүү звенонууд газараа hайнаар үтэгжүүлhэн, уhалhанай ашаар hураггүй ехэ ургаса хуряагаа. Жэшээнь, Еланиин отделениин кукурузашан Александр Бутаков гектар бүриhөө 143 центнер ногоон намаа, бэрхэ луговодууд Гаврил Сизых, Иван Макаров гэгшэд гектарай 17—18 центнер үбhэ абаhан байна.

Зорилго юуб гэхэдэ, уhалагдаhан, үтэгжүүлэгдэhэн таряалан, сабшалан дээрэhээ бүхы колхозоороо түрүүшүүлтэй адли ургаса хуряахын түлөө тэмсэхэ болонобди.

Ф. СИНИЦЫН,
Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой ахалагша агроном.

ГАЗАРАЙ ҮРЭЖЭЛ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ габшагай хоёр hара

Октябрь 25 — Декабрь 25

ГАЗАР ГАРГАШЫЕМНАЙ ХАРЮУЛНА

Хяагтын аймагай «Родина» колхозой ахамад агроном Ф. С. ВОРОНА хөөрэнэ:

— Ёhотойл таряашан, механизатор гээшэмнай hайн ургаса абахын тула бүхэли жэл соо hаналаа табижа, таряалан, сабшалан дээрээ түхэреэн жэлдэ хүдэлжэ байдаг ха юм.

Тиимэhээ мүнөө колхоздомнай бүхы ургасын хуу абтаад, таряалан, сабшалангай хооhороод байгаашье hаань, тэндэ хон-жэн болоогүй, эршэтэ халуун хүдэлмэри үргэлжэлhөөр.

Ингэжэл ажаллахадаа, манай ажахын тракторна бригаданууд, кукурузашад, хартаабхашад жэлhээ жэлдэ тогтууритай hайн ургаса хуряана бшуу. Жэшээлхэдэ, ажахымнай энэ жэлдэ таряалангай гектар бүриhөө дунда зэргээр 21,3 центнер таряа, гектарай 143 центнер хартаабха, сабшалангай га бүхэнhөө 23,8 центнер үбhэ, мүн гектарай 35 центнер таримал ногоо хурлагаа юм.

Зарим бригада, звенонууд бүришье ехэ ургаса хуряаhан байна. Тусхайлбал, «Газараа эрхим hайнаар эрхилдэг бригада» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй, хоёрдохи отделениин С. И. Капустинай хүтэлбэрилдэг бригадынхид бүхы 1533 гектар таряалангай га бүхэнhөө 24,3 центнер, тэрэ тоодо гектарай 26 центнер шэнинсэ абаhан байна. Үнинэй механизатор Александр Веревкиной даадаг звено га бүхэнhөө дунда зэргээр 209 центнер хартаабха ургуулаа.

Энэ ургаса миил зүндөө, байгаалиин үршөөл хайраар, хура бороогой ороhоной ашаар абташоо бэшэ. Нэн түрүүн бүхы таряалан, сабшалангаа үтэгжүүлхэ, газарай хүрьhэндэ шииг нойто hайса бариха хэрэгтэ гол анхарал хандуулдаг, энэ ажалые илангаяа намар, үбэл, хабарай үедэ эршэмтэйгээр ябуулдагбди. Жэшээнь, 1975 оной ургаса дээшэлүүлхын тула таряанай газарта, сабшалан дээрэ 19.280 тонно шэбхэ, 1200 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа hэн.

Эды ехэ ажал бүтээгдэжэ, горитойхон гаргаша хэгдээ хүнүүдэй ехэхэн хүлhэн ад хараашье hаань, газар тэрэниемнай үндэр ургасаараа харюулна.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсожо, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ баhал үндэр ургаса абаха үндэhэ hуури табиха гэжэ шиидээд, энэ hая республика доторнай соносхогдоод байhан хоёр hарын туршада ноябрь, декабрь соо таряалан, сабшалан дээрээ 10 мянган тонно шэбхэ зөөхэ, табигдаhан түсэбөө 2 мянган тонноор үлүүлхэ зорилго табяабди. Бүхы шэбхэеэ дайралдаhан лэ газартаа адхахагүй, урид табигдаhан картограммын ёhоор, ургаса багатай 250 га таряанай газарта. 200 га сабшалан дээрэ тэрэ шэбхэ түрүүшын ээлжэндэ зөөгдэхэ юм.

Мүнөө А. И. Пашковай хүтэлбэрилдэг тусхай оньhожоруулагдаhан отрядта тэргэтэй 8 колесно трактор шэбхэ зөөжэ эхилбэ. Эндэ шэбхэ ашаха, обоолхо 2 бульдозертой, ашаха түхеэрэлгэтэй 2 томо трактор хүдэлнэ. Тус отрядта үнинэй трактористнар В. И. Андреев, И. А. Алемасов гэгшэд түрүүшын үдэрhөө эрхимээр хүдэлнэд. Даб дээрэ түрүүшын 800 тонно шэбхэ гаргагдаа.

hаяхан манай механизаторнууд арга боломжоёо хаража үзөөд, газарай үрэжэл hайжаруулха хоёр hара соо габшагайгаар хүдэлжэ, звено, отряд, ажахы бүхэн үтэгжүүлгэ гаргаха түсэбөө саатагүй дүүргэхын түлөө тэмсэг лэ гэжэ аймагайнгаа механизаторнуудые мүрысөөнэ хыень уряалаа юм.

…й Министрнүүдэй …едтэ

… оной октябриин 7-до …да гар табигдаhан, … Социалис Республика… Союзай ба Герма… Демократическа Рес…ын хоорондохи хани…, харилсаа холбоон …рилсан туhалалсалга … договорые СССР-эй …рнүүдэй Совет hай… эсэслэн баталхын … СССР-эй Верховно … Президиумэй үзэм…бба.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ТАДЖИКИСТАНАЙ ЗАЛУУШУУЛАЙ ЛЕНИНСКЭ КОММУНИС СОЮЗЫЕ АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР ШАГНАХА ТУХАЙ

Социалис ба коммунис байгуулалтада эдэбхитэйгээр хабаададагайнь, залуушуулые хүмүүжүүлхэ үрэ ехэтэй хүдэлмэри ябуулдагайнь түлөө, тогтоогдон байгуулагдаhаар 50 жэлэйнь ойтой дашарамдуулан, **Таджикистанай Залуушуулай Ленинскэ Коммунис Союзые Ажалай Улаан Тугай** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1975 оной ноябриин 12.

…ЭН ЗҮРХЭНЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

…ГА. (ТАСС). КПЧ-…-гай Генеральна сек… ЧССР-эй Президент … совет соёлой үдэр… хабаадахын тула … ерээд байhан … ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй культурын министр П. Н. Демичев түрүүтэй соёлой ажал ябуулагшадай делегацитай уулзаба.

Чехословак-совет соёлой холбоо барисаанай амжалтатайгаар хүгжэжэ байhан ушар үнэн зүрхэнэй, хани ёhоной хөөрэлдөөнэй үедэ үндэрөөр сэгнэгдээ. Олон жэлэй ёhо заншалтай болоhон ЧССР СССР хоёрой хоорондын аха дүү ёhоной харилсаа холбоон саашадаа хүгжөөгдэхэ, гүнзэгырхэ гээд этигэжэ байhанаа мүн лэ элирхэйлбэ.

…пломатическа харилсаан тогтоогдоо

…НДА. (ТАСС). По…онуудай хэм зэргэ…пломатическа харил… Анголын Арадай …жын ба СССР-эй … тогтоогдоhон ту…ын мэдээсэл эндэ …гдаба. Энэ доку… Анголын Президент, … сүлөөлхын түлөө … хүдэлөөнэй (МПЛА) Түрүүлэгшэ Агостиньо Нето, Анголын бэеэ дааhан байдал соносхолготой дашарамдуулан үнгэргэгдэхэ баярай ёhололдо хабаадахыч тула ерэhэн Совет делегациин толгойлогшо СССР-hээ Конгын Арадай Республикада байдаг элшэн сайд Е. И. Афанасьев гар табиба. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын эльгээhэн амаршалгын бэшэгые Республикын Президент, МПЛА-гай Түрүүлэгшэ А. Нетэдэ тэрэ барюулаа.

Хоёр ороной хоорондо дипломатическа харилсаанай тогтоогдоhон тухай мэдээсэл Луандада ехэ баяртайгаар угтагдаба.

ПАРТИЙНА ДААБАРИ

Түнхэнэй аймагай Саянай совхозой Улаан-Горхоной һү һаалиин фермэ гээгдэлдэ ороһон коллектив гэжэ тоологдодог байһан юм. Тиимэһээ ажахын дирекци болон партком фермын ажалые эрид һайжаруулха талаар зохихо хэмжээнүүдые абаха гэжэ шиидэхэдээ, нэн түрүүн хүтэлбэрилэгшыень һэлгэхэ гэлсээ.

Тиихэдээ энэ тушаалда хэн тааруухаб гэжэ нарии бодожо үзэһэн байгаа. Мал адуулагша Владимир Сыденов тус фермэдэ үнинэй хүдэлдэг һэн. Тиимэһээ сугтаа хүдэлдэг зоноо һайн таниха, мэдэхэ байһаниинь мэдээжэ. Гадна хүтэлбэрилхы шадабаритай байһаниинь баһал анхаралда абтаа һааб даа. Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, совхозой партком тэрэниие фермые даагшаар табиха гэжэ шиидээ.

Иимэ харюусалгатай партийна даабари абаад байхадаа, Владимир Сыденов ехэ бодолгото болоо, маргаа. Гэбэшье зүбшөөгөө һэн.

Шэнэ даагшатай болоходоо, коллективэй ажал гансата урагшатай болоогүй. Нүхэр Сыденов түрүүшээр коллектив доторхи байдалаа наринаар шэнжэлэн хараа. Тиихэдээ нэн түрүүн гэшүүдэйнь харилсаа холбоое һайжаруулжа, эдэбхи үүсхэлыень дээшэлүүлхэ талаар хүдэлмэри ябуулха ёһотойб гэһэн тобшолол хээ.

Тэрэ үнинэй һаалишад болон мал адуулагшадтай ходо зүбшэдэг, ажалаа һайжаруулха талаар юу хэхэ тухайгаа хөөрэлдэдэг болоһон юм. Коллективэй туһаламжагүйгөөр амжалта туйлагдахагүй гэжэ лаб ойлгоо ха юм. Гадна шэнэ хүтэлбэрилэгшын һаалишадай гэртэхи байдалаар, бэе махабадайнь һайн, муугаар ходо һонирходог болоһониинь коллектив доторхи харилсаа холбооной һайжархада горитойгоор нүлөөлөө.

Владимир Сыденов эдэ мэтээр һанаагаа заһаад һуугаагүй. Хүдэлмэреэ һайжаруулха шэнэ аргануудые бэдэрээ. Тиихэдээ фермэдээ партийна бүлэг бии болгохо гээшэ тон шухала удха шанартай байха гэжэ һайн ойлгоо һэн. Энэ талаар совхозой партком ехэ туһа хүргэһэн байна гэжэ онсо тэмдэглэмээр.

Тиигэжэ 1973 оной турша соо залуу һаалишад Д. Сыденова, Н. Молонова, Д. Хабхаранов гэгшэд КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаһан юм. Ниихэдээ фермэдэнь долоон коммунист бии боложо, түшэглэн хүдэлхэ ехэ хүсэн—партийна бүлэг мүндэлөө бэлэй. Онсолходо, эдэнэрэй табаниинь һаалишад болоно.

Партийна бүлэгэй гэшүүд нэн түрүүн коллектив дотороо социалис мүрысөө улам үргэдхэхые эрмэлзээ. Тиихэдээ бүхы арга боломжонуудаа хаража үзөөд, 1974 оной турша соо үнеэн бүхэнһөө урданайхиһаа 300 килограммаар ехэ һү һааха аргатай байһанаа һаалишан бүхэндэ ойлгуулжа шадаһан юм.

Зорилгондоо хүрэхын тулада социалис мүрысөөнэй болон ажалай эмхидхэл һайжаруулха талаар тон ехэ хүдэлмэри ябуулһан байха. Жэлэй дүн һанаһанһаань һураггүй һайн байшоо. Үнеэн бүхэнһөө урданайхиһаа 800 килограммаар ехэ һү һаажа, 2308 килограммда хүргэгдөө. Гадна һүүэн оорынь үнэ сэн 27 түхэригһөө 21 түхэриг болотор доошолуулагдаһан байна. Иимэ амжалта аймаг дотор нэн түрүүн туйлагдаа. Тиигэжэ гээгдэлдэ ороһон фермэ Түнхэнэй эрхим коллективүүдэй тоодо оролсодог болоо һэн. Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэшье тус фермэ аймаг соогоо түрүүлһэн зандаа.

Энэ жэшээ танай анхаралда табихадаа, коммунист бүхэнэй өөрынь арга боломжонуудые, шадабарийе хараадаа абажал, партийна даабари үгөө һаа, амжалта туйлагдаха гэжэ харуулхые оролдообди. Өөртэнь таараха, өөрынь дуратай юумые хүндэ даалгахада, тэрэ ехэ оролдосо гаргажа, хүсэ шадалаа гамнангүй, урдань табигдаһан зорилгоёо дүүргэхэ байна бшуу.

Партийна даабари элдэб ондоо байдаг. Тиимэһээ дээрэ дурсагдагша һанамжанууд шухала удха шанартай болоно ха юм. Ажалаа хубаарилан бүтээлгын гурим шадаал һаа, хүсэд бүрин бэелүүлхэ гэжэ комитет оролдохо ёһотой, тиихэдээ революционно хүдэлмэриин олон талада таарахаар элдэб янзын бэлиг шадабаритан хэрэгтэй гэжэ, эмхидхэлшэ боложо оройдоо шадахагүй зарим хүнүүд хэнһээшье һайн агитатор болохо гү, али нюуса хүдэлмэридэ шухала онсо тэсэбэригүй аад, эрхим пропагандист болохо байһыень хараадаа абаха хэрэгтэй гэжэ В. И. Ленин үшөө революциин урда бэшэһэн байдаг.

Тиимэһээ партийна даабари үгэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулжа, хүн бүхэнэй арга боломжые хараадаа абажа эрхилбэл, партийна хүдэлмэридэ туһа ехээр асархаар коммунист бүхэн хүдэлхэ болоно. Иимэ жэшээнүүд олон. Гэбэшье зарим ушарта тус хүндэ өөрынь дурагүй даабари үгэхэ ушар гарадаг. Тиихэдэнь энэ коммунистда юундэ энэ хэрэг даалгаха болоһоноо ойлгуулха шухала. Тиихэдээ тэрэ хүн бүхы оролдосоёо, хүсэ шадалаа даабарияа дүүргэлгэдэ үгэхэ бшуу. Партийна журам энэ ушарта онсо һуури эзэлнэ.

Кабанскын аймагай Оймурой совхозой зүгышэн В. И. Кушкин элдэб партийна даабаринуудые дүүргэдэг. Тэрэ совхозой парткомой гэшүүн, партийна эхин организациин секретарьшье байһан. Гэбэшье нүхэр Кушкин хаанашье хүдэлөө һаа, тон бэрхэ агитатор байһанаараа онсо шалгардаг һэн.

Хори гаран жэл соо тус хүдэлмэри ябуулха зуураа, тэрэ баян дүй дүршэлтэй болоо. Һонирхолтой, удхаараа һайн хөөрэлдөө, лекцинүүдые ходо үнгэргэжэ, сугтаа хүдэлдэг нүхэдөө баясуулжа байдаг. Энэ даабаридаа тон дуратай хадаал иимэ удаан саг соо эрхим агитатор гэжэ суурхаһаар ха юм.

Манай областной партийна организациин олонхи гэшүүд бэедээ даажа абаһан партийна даабаридаа гэн харюусалга ехэтэйгээр хандажа, тэдэнээ саг сооонь, һайнаар дүүргэдэг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Мүнөө эдэнэр ниитын элдэб эмхинүүдые толгойлно, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Фабрично-заводской профсоюзай организацинуудай комитедүүдтэ 3,5 мянган партиин гэшүүд хүдэлнэ. 3,5 мянган хүн аймагай болон нютагай Советүүдэй депутадуудаар, 9 мянган хүн партийна, мянга гаран хүн комсомолой хүтэлбэрилхы органуудта һунгагданхай. Хэдэн мянган коммунистнууд арадай хиналтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана, пропагандист болон агитаторнуудаар хүдэлнэ. Партийна даабарида документнүүдые һэлгэлгын үнгэрһэнэй һүүлдэ тоң ехэ анхарал хандуулагдажа, энэ талаар ябуулагдадаг хүдэлмэри улам эдэбхижэһэн байна. Мүнөө үедэ областной партийна организациин гэшүүдэй 88 процентнь саг үргэлжын партийна даабаритай. Гадна зарим коммунистнууд ойр зуурын даабари дүүргэжэ байдаг.

Партийна даабаринуудай дүүргэлтые хинаха, шалгаха хэрэг партийна документнүүдые һэлгэлгын үедэ улам гуримшажа, энээндэ табигдадаг эрилтэ саашадаа дээшэлһэн байгаа. Гэбэшье зарим партийна организацинууд энэ талаар хуушанайнгаа гурим баримталдаг байһаар гэжэ голхоролтойгоор хэлэмээр.

Үсөөн тоотой коммунистнуудта 2—3 даабари үгөөд лэ, КПСС-эй бусад гэшүүдые хүдэлмэридөө элсүүлхэгүй ушар үсөөн бэшэ дайралдана. Тиигэжэ мүнөө үедэ 4 мянга гаран коммунистнууд 2—3 даабаритай болоод байна. Энэ ушарта даабариин дүүргэлтэ үнжагайрха, шанарынь муу байха байһаниинь һэжэггүй.

Энэ дутуу дунда хүдэлмэри һая болсон дүүрэһэн партийна тоосоото һунгалтын суглаануудай дээрэ онсо тэмдэглэгдээ һэн. Тиихэдээ партийна даабаринуудые зүбөөр хубаарилха тухай коммунистнууд ехэ һанаагаа зобонгёор хэлээ. Хандагатайн леспромхозой, Эрхирэгэй совхозой, Хилганын колхозой, Советскэ районой партийна зарим организацинуудай тоосоото һунгалтын суглаанууд дээрэ иимэ хөөрэлдөөн болоо. Иихэдээ коммунист бүхэн тус хэрэгээр ходо һонирходог, тэрэнэй түлөө һанаагаа зободог байна.

Мүнөө республика доторнай районно партийна конференцинүүд боложо эхилбэ. Иимэ ехэ хуралдаанууд дээрэ экономико хүгжөөлгын, үзэл сурталай болон партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулгын шухалын шухала асуудалнууд зүбшэгдэнэ. Тиихэдээ партийна даабаринуудташье шухала анхарал хандуулагдана. Юуб гэхэдэ, энэ хэрэг бүхы партийна хүдэлмэриин тон шухала хубинуудай нэгэн, коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл улам дээшэлүүлгын гол аргануудай нэгэн болоно.

Манай парти, совет арад КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө тэмсэжэ байна. Энэ үедэ коммунистнууд, партийна бэшэ зон һанал нэгэтэйгээр хүдэлжэ, бэедээ даажа абаһан хэрэгээ. харюусалгаяа һайн ойлгожо дүүргэхэ уялгатай. Тиигэжэ шадабал, түрэл партиингаа съездые амжалта түгэсөөр угтажа, коммунизм байгуулгын хэрэгтэ өөрынгөө багаханшье һаа, тон шухала хубитые оруулха бшуу.

В. ОРЛОВ,
КПСС-эй обкомой секторые даагша.

ЗАГАРАЙН АЙМАГАЙ «Гигант» колхоз һү гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ даабарииие амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Колхозой бүхы отделенинүүдэй һаалишад энэ талаар ехэ хубитаяа оруулна. Нэгэдэхи отделениин суута һаалишан Полина Калистратовна Афанасьева түсэбэй дүүргэлтэдэ ехэ туһа хүргөө.

КПСС-эй гэшүүн Полина Калистратовна наймадахи табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө Октябриин Революциин орденоор шагнагдаа һэн. Арбан гурбан жэл соо һаалишанаар хүдэлхэдөө, олон залуушуулые мэргэжэлдээ һургаһан байна.

Нёдондо жэл коммунистка Афанасьева үнеэн бүриһөө 2151 литр һү һаагаад, түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ үнеэн бүхэнһөө 2680 килограмм һү һааха уялга абаһан байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан П. К. Афанасьева.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

АРГА БОЛОМЖОНУУДАА ХҮСЭДӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ

Хоринн аймагай «Георгиевский» совхозой таряашад болон малшад гүрэнэй даабаринуудые, абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэ талаар яһала ехэ амжалта туйлаһан байна. Жэшээлхэдэ, гүрэндэ һү худалдаха юһэ һарын түсэб 110, мяхан — 155, нооһон—114 процент дүүргэгдээ. Тиихэдээ нёдондоной энэ үетэй жэшэхэ болоо һаа, 109 процентээр ехэ һү үнеэн бүхэнһөө һааһан байна. Гадна хонин бүхэнһөө 3 килограмм нооһо хайшалһан юм.

Үшөө сентябриин 20-до гүрэндэ һү худалдаха табан жэлэй түсэб дүүргэгдэжэ, хамта дээрээ 28.610 центнер һүн бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагдаа һэн. КПСС-эй XXV съездые ажалай үндэр бэлэгүүдтэйгээр угтахын тулада дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон тус ажахын һаалишад жэлэй дүүрэтэр 1.350 центнер һү түсэбһөө гадуур Эхэ орондоо тушааха зорилго урдаа табяа.

Тиигэжэ байгша оной гурбадахи кварталай дүнгөөр «Георгиевский» совхоздо КПСС-эй райкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой, ВЛКСМ-эй райкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдажа, тус ажахы аймагай Хүндэлэлэй самбарта оруулагдаһан, тусхай дипломоор шагнагдаһан байха юм.

Хараад үзэхэдэ, совхозой ажалшад яһала амжалтатайгаар юһэдэхи табан жэлээ түгэсхэжэ байна. Энээндэ ажахын профсоюзай рабочкомой оруулһан бага бэшэ хубита бии ааб даа. Гэбэшье тус комитет бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэд һайнаар хэрэглэжэ шаданагүй гэжэ онсо тэмдэглэхээр байна.

Нэн түрүүн профсоюзай эхин организацинуудые хүтэлбэрилхэ хэрэгэй дутуу дунданууд тушаа тогтохо байнабди. Эдэниие хүтэлбэрилхэ талаар урагшатай юумэн хэгдээгүй байһаар.

Эдэ мэтын дутуу дунданууднаа боложо, ажалша коллективүүдтэ кадрнуудай һэлгэсэ ехэ, ажалай болон ниитын журам муу байха юм. Профсоюзай бүлэгүүд рабочкомой түшэглэхэ ёһотой туһамарша хүсэн боложо шадаагүй.

Профсоюз доторхи хүдэлмэри баһал муушаг байна. Хараад үзэел даа. Совхоздо 486 хүн хүдэлнэ. Эдэнэрэй 86 процентнь лэ профсоюзай гэшүүд.

Гадна взнос суглуулха түсэбөө комитет һараһаа һарада дүүргэнэгүй.

Курорт болон амаралтын гэрнүүдтэ ошохо путевконуудые хубааха, квартира тушаа асуудал зүбөөр шиидхэхэ талаар баһал дутуу дунданууд бии байна. Эдэ асуудалнуудые совхозой хүтэлбэри, рабочком элы тэдысэ шиидхэнэ. Харин тус асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ профсоюзай бүлэгүүд, эхин организацинууд тон ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой байгаа. Энээнһээ уламжалан тэдэндэ үгтэһэн эрхыень дүүрэнээр ойлгуулжа, бүхы шухала хүдэлмэреэ профсоюзай юрын гэшүүдэй эдэбхитэй хабаадалгатайгаар дүүргэхэ тон шухала болоно.

Коммунис ёһоор хүдэлдэг болохо асуудал тухай тобшохоноор тогтожо хэлэхээр байна. Мүнөө үедэ совхоз дотор коммунис ажалай 37 ударник бии. Гадна үшөө 27 хүн энэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэнэ. Тиихэдээ 486 хүнэй оройдоол 64-ниинь энэ хүдэлөөндэ хабаадалсадаг болоно. Энэ талаар хүдэлмэри баһал тон һулаар ябуулагдана гэһэн тобшолол эрхэ бэшэ гарана.

Онсолходо, коммунис ажа-

ЗАЙН ГАЛАЙ ГУЛАМТА

Галуута-Нуурые хабшал гүбөөнүүдэй хоорондо үни холын сагта тогтоһон нуур гэлсэдэг. Тэрэнэй эрье шадараар энэ гэхын шугы бургааһан, үндэр модон ургадаггүй. Амитадай аймагаар, загаһанайнгаа баялигаарашье ехээр шалгардаггүй. Тиибэшье талын дунда толи мэтээр гэрэлтэн харагдагша энэ нуур урда сагһаа арад зондоо дурлагдаһан үзэсхэлэн газарнуудай нэгэн юм. Эндэ зунай үедэ һэрюу даадаг, үбэлэй үедэ дулаа һэбидэг. Тиимэһээ энэ нуурай ямаршьеб эди шэдитэй байһыень эндэхи улад зон оюун сэдьхэлээрээ ойлгожо, тэрэниие хэр угһаа домоглон хүндэлдэг байгаа...

Һалын үдэрнүүдтэ Сэлэнгын аймагай ажахынуудаар ябахадаа, Галуута-Нуурай түхэреэн ута эрьеэр яһала зүбшагдаһан байха. Гусиноозёрск хотын хойто захань тэрэниие халта туладаг. Тэрэнэй зүүн-урда захань мүнөө хэзээ хэзээнэйхиһээ шэмэгтэй һайханаар үзэгдэбэ: тэбхэр сагаахан шэнэ барилга хэрэм шэнгеэр харагдана, утаанай үндэр хоолой огторгой өөдэ харбана, ута гэгшын аранганууд ербылдэнэ.

Галуута-Нуурай ГРЭС-эй барилгын парткомдо орожо, Вадим Андреевич Шорниковтой мэндээ хэлэлсээд, ажал тухайнь, ямар хэрэгээр нишэ ерэһэн тухайгаа дуугаралсабабди.

— Орон дотороо шухала продукци гаргажа байдаг олохон промышленна предприятинуудта электрын ехэ элшэ хүсэн хэрэгтэй. Тиин комсомолой Бүхэсоюзна габшагай барилга гэжэ соносхогдоһон энэ ГРЭС хожомоо Бурядай үйлэдбэриин хүсэнүүдэй хүгжэлтэдэ ехэхэн удха шанартай байха юм, — гээд тэрэ хөөрөөгөө эхилбэ. — Галуута-Нуурай ГРЭС-эй түрүүшын ээлжээн ашаглагдахадаа, 1.200 мянган киловатт электрын элшэ хүсэтэй болохо. Хоёрдохи ээлжээниинь 900 мянган киловатт хүсэтэй байха. Хоёр ээлжээн хамта дээрээ 2 миллион 10 мянган киловатт электрын элшэ хүсэ үгэхэ. Хожомоо бүхы дээрээ 4 миллион 200 мянган киловатт электрын элшэ хүсэ гаргадаг боложо, манай республикаһаа гадна, хүршэ областьнуудайшье промышленна түб газарнуудые зайн галаар хангадаг болохо...

Мүнөө жэлдэ бүтээгдэһэн гү, али үшөөл бэелүүлэгдэжэ байһан хүдэлмэри тухайгаа Вадим Андреевич Шорников саашань хөөрэнэ.

Хэнэйшье мэдэһээр, гүрэнэй жасаһаа һомологдоһон мүнгэн зөөриие эд болгохо хэрэгтэй. Тиин мүнөө жэлдэ барилгашад 28.705 мянган түхэригэй ажал бэелүүлжэ, түрүүшын агрегадые ашаглалгада оруулха ёһотой байгаа. Мүнөө хүрэтэр хори хүрэхэгүй миллион түхэригэй барилгын хүдэлмэри хэгдээ. Эндэ гансал ГРЭС-эй байшангаар, бусад барилгануудаар хэрэг дүүрэнэ бэшэ. Барилгашадай өөһэдынь ажаһууха байрын гэрнүүдые бариха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Энэ зорилгоор 3 миллион гаран түхэригэй ехэ ажал хэгдээ...

Мүнөө комсомолой габшагай барилга 360 гектар газар дээрэ нэмжынэ. Эндэшье, тэндэшье ханануд, арматуурнууд хабсаргагдана, түмэр түхеэрэлгэнүүд шэрээгдэнэ. Жэлэй һүүл багаар 210 мянган киловатт хүсэтэй түрүүшын энергоблок ашаглалгада оруулагдаха. Тиихэдээ часай туршада 640 мянган тонно уурала даралта хэхэ хүсэтэй агрегат эгээл шухала зүйлынь болоно. Тэрэниие шэнэ технологиин ёһоор хабсаргана. Эндэ ажалша олон бүлэгүүд, коллективүүд шалгарна.

Василий Коноваловай хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригада гурбан халаанда ажаллажа, котёлой блогуудые хабсаргана. Түд бүридөө 100 тонныи шэгнүүртэй 18 блок хабсаргагданхай. Новиков, Кулиш гэгшэдэй толгойлдог модошо дархашуулай, бетонщигуудай бригаданууд даажа абаһан ажалаа һайнаар бэелүүлнэ.

Дүршэл ехэтэй, наһажаал нүхэдэйнгөө хажууда комсомолшууд, залуушуул габшагайгаар ажаллана. Мүнөө ГРЭС-эй барилга дээрэ хүдэлжэ байһан 20 гаран бригаданудай зургааниинь комсомол-залуушуулай коллективүүд юм. Тэдээн сооһоо «Электросибмонтаж» трестын 8-дахи участогай эхин коммутациин бригада мэдээжэ болонхой. Зургаадахи разрядтай залуу электрохабсаргагша Леонид Синицын тэрэниие хүтэлбэрилнэ. Энэ бригада хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байгаад, нэгэтэшье голодоhо гаргаагүй. Энэ зун тус коллектив ороной Энергетикын ба электрификациин министерствын бригаданудай дунда «Комсомол-залуушуулай эрхим бригада» гэжэ мэдэрэгдэжэ, 600 түхэригэй шанда хүртэһэн байна.

Барилгын талмайнууд дээрэһээ бусахадаа, Вадим Андреевичтэй дахин золгожо хөөрэлдэбэбди.

— Барилга дээрэ хүдэлмэришэдые һууринжуулха, байражуулхын тула ямар хэмжээнүүд абтана гээшэб?

Нүхэр Шорников холоһоо, удхатайгаар хөөрөөгөө эхилнэ.

— Уралһаа эхилээд Камчатка хүрэтэр элдэб ажал эрхилдэг 23 промышленна эмхинүүд энэ барилгада хабаадалсана. Тиимэл хэдаа «Бүхэсоюзна» гэһэн нэрэтэй. Барилгашадиай баһал ондо ондоо газар нютагуудһаа ерэһэн зон. Тэдэниие байражуулха гээшэ орёохон асуудал болоно. Эдэнэр олонхидоо гэр бүлэтэй боложуй ябаһан хүнүүд. Нэн түрүүн хамтын байранууд, мүнөө сагай болбосон һайн байрын гэрнүүд, эдеэнэй газарнууд, худалдаа наймаанай байшангууд, соёлой гуламтанууд баригдана...

Коммунист нүхэр Засухинай толгойлдог бригада Гусиноозёрск хото соогоо бүхэли квартал байрын гэрнүүдые бариһан байба. Тэ-

Манай ороной хойто зүгтэ ажаһуудаг саами арад шэнэ социалис гуримаар ажаһуудаг болоһоор үнинэй юм. Тэндэ колхоз, совхозууд эмхидхэгдэжэ, хүдөө ажахынь нилээд хүгжөө. Сааминуудай арадай хоор манай ороной олохон хотодо концерт наада харуулаа. Мүнөө үедэ энэ хоор КПСС-эй XXV съездэдэ зорюулагдаһан шэнэ программа бэлдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сааминуудай арадай хоорто хабаадагшад.

ТАСС-ай фотохронико.

МАНДАРИН ЭДЕЭШЭБЭ

КОБУЛЕТИ (Аджарай АССР). (ТАСС-ай корр. О. Кевлешвили). Грузиин субтропическа районуудай плантацинууд дээрэ мандарин эдеэшэжэ, алтан шаргал үнгөөр хушагдаба. Модоной һалаа мүшэр үрэ жэмэсээ даажа ядан һэнжэнэ. Цихисдзирскэ цитрусэй ургамалнуудые таридаг совхоздо үндэр баян ургаса хуряажа захалба.

Аджарай хоёр район — Кобулетскэ ба Хельвачаурска районууд 80 мянган тонноһоо бага бэшэ мандарин, апельсин, лимон гүрэндэ худалдаха байна. Абхазай цитрусовэ ургамалнуудые таригшад энэ жэлдэ айхабтар ехэ алим жэмэс суглуулан абаха юм.

БАРАЙГАРАЙ БАЯН УРГАСА

АЛМА-АТА. (ТАСС-ай корр. В. Ганжа). Алма-Атын областиин барайгарай талмай дээгүүр хон-жэн байдал оршобо: хаа хаанагүй шэнэ ургаса хуряагдан абтаа. 9 мянган гектар шэнэ газар дээрэһээ сагаан орооһон абтаһан байна. Олохон ажахынууд гектар бүриһөө дунда зэргээр 31 центнер ургаса хадаба.

Ерхэ хабар барайгарай талмайе үшөө мянга гаран гектараар үргэдхэхын тула элбэг хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ бэлдэгдэһэн байна.

СОВЕТ ОРОН ШЭНЭ ҺОНИН

ХОЁРДОХИ УРГАСАҺАЛ

ГИССАР (Таджигай ССР). (ТАСС-ай корр. Я. Пудель). Гиссарай голой мал ажал үсхэбэрилдэг зоныи ажахынууд кукурузын хоёрдохи ургасаар силос даража захалба. Силосэй шэмыень һайжаруулхын тула нютагай мэргэжэлтэд ногоон эшэ намаада карбамид ба тэжээлэй фосфат нэмээ. Энээнһээ тэжээлэй ашаг шэмэнь нилээд дээшэлһэн байна.

Таджикистанай бусад ажахынууд Гиссарай малшадай дүй дүршэлые халан абана.

ОРООҺО ХАДАГАЛХА ТҮХЕЭРЭЛГЭНҮҮД БАРИГДАНА

ВИТЕБСК. (ТАСС-ай корр. Е. Галкин). 140 мянган тонно ороо һо хадагалхаар хараалагдаһан, Белоруссидахи томо ехэ элеватор Лиозно гэжэ районой түбтэ ашаглалгада оруулагдаа. Хабсаргагдамал блогуудаар башенна арбан түхеэрэлгэ баригдаһан, орооһо тушаан абаха, хатааха, сэбэрлэхэ, зөөхэ бүхы ажал оньһон автомадаар хангагдаһан байна.

Түсэбтэ табан жэлэй эхинһээ хойшо таряа тушаан абадаг республикын предприятинуудай хэмжээн 1 миллион шахуу тонноор үргэдхэгдөө. Минскэ, Гомельскэ ба бусад областьнуудта мянган томо элеваторнуудай барилга дүүрэжэ байна. Хуушан түхеэрэлгэнүүд һэльбэн шэнэдхэгдэнэ.

ХЛОПОК УРГУУЛАГШАДАЙ АМЖАЛТА

ФРУНЗЕ (ТАСС-ай корр. В. Полухаров). Ленинскэ район Киргиздэ хлопок эгээл ехээр таридаг район гэжэ тоологдодог юм. Тус районой колхоз, совхозууд хлопок гүрэндэ худалдаха социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэбэ. 23 мянган гектарһаа үлүү талмайн га бүхэнһөө 32,2 центнер «сагаан алтан» хуряагдаһан байна. Энэнь республика дотор эгээл үндэр үрэ дүн болоно.

Колхоз, совхозуудай ажалшад хүдэлмэридөө оньһон техникэ, түрүү арга онол үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, түсэбтэ табан жэл соо хлопок гүрэндэ худалдаха 6 жэлэйнгээ даабари дүүргээ.

БОЛЗОРҺООНЬ УРИД ДҮҮРГЭБЭ

ШЭТЭ. (ТАСС-ай корр. Л. ФАДЕЕВ). «Восточная» уурхайн В. Ардинай нэгэд хэгдэһэн оньһожоруулагдамал бригадын горнягууд табан жэлэйнгээ даабариие болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Дүрбэн жэл арба һарын турша соо бригада 1 миллион 150 мянган тонно шулуу нүүрһэ малтажа гаргаа.

В. Ардинай хүтэлбэрилдэг горнягууд хэдэн жэл соо сүүдхэ бүхэндэ 1 мянган тонно шулуу нүүрһэ малтажа байнхай. Жэлэй дүүрэтэр бригада түсэбһөө гадуур 50 эшелон түлишэ малтан гаргахые шиидэбэ.

ШЭНЭ ЦЕХ АШАГЛАЛГАДА ОРУУЛАГДАА

НОВГОРОД. (ТАСС-ай корр. С. Демидов). Сернэ кислота үйлэдбэрилгын цех Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ химическэ комбинадта ашаглалгада оруулагдаба. Тэрэ жэлдээ 100 мянган тонно продукци үйлэдбэрилхэ аргатай. Сернэ кислота үйлэдбэрилхэдөө, предприяти азот, фосфор ба калиһаа бүридэһэн үтэгжүүлгэнүүдые гаргаха юм.

БЕЛОРУССИИН ШЭНЭ САНАТОРИНУУД

МИНСК. (ТАСС-ай корр. Е. Полушкина). Минск шадархи «Аксаковщина» гэжэ кардиологическа шэнэ санатори хүнүүдые түрүүшынхеэ угтан абаба. 250 хүн олон дабхар тэрэнэй корпусууд соо нэгэн доро амаржа ша-

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй худалдаа найманай, ниитын эдеэ хоолой болон хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха саг үргэлжын комиссиин заседани дээрэ Баунтын аймагта хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ ямар хангагданаб, саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд» гэһэн асуудалаар тус аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ М. Д. Жарников тоособо. Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалга аймаг дотор жэлһээ жэл бүри ехэ, болоно гэжэ комисси тэмдэглэбэ.

Гэбэшье үдэр бүри ургажа байгаа хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ үшөөл гүйсэд хангагданагүй гэжэ Верховно Соведэй комиссиин заседани дээрэ хэлэгдээ. Ажалшадай эрилтэ хангаха 9 һарын түсэб дүүрээгүй. Хүнүүдтэ тон хэрэгтэй гутал, хубсаһа оёхо, гэрэй хэрэгсэлнүүдые заһахаха мэтэ хүдэлмэриин түсэб дүүрэнэгүй.

Верховно Соведэй саг үргэлжын комисси хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха талаар байгаа дутуу дундануудые дары усадхаха хэмжээ абахыень Баунтын аймагай Соведэй гүйсэдкомдо, ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангаха республикын министерствэдэ дурадхаа.

* * *

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй залуушуулай хэрэгүүдые хараха саг үргэлжын комиссиин заседани болобо. «Улаан-Үдын Октябрьска районой предприятинуудта залуушуулые һурган хүмүүжүүлгын ямараар табигдаад байһан тухай» асуудал тэндэ хэлсэгдэбэ. Заседани дээрэ тус асуудалаар Октябрьска районой Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо А. А. Мурышев тоосоо хээ. Залуушуулые һурган хүмүүжүүлхэ талаар ямар хүдэлмэринии хэгдэжэ байһан тухай заседани дээрэ мяха-консервын комбинадай завкомой түрүүлэгшэ нүхэр Рыбникова, ДСК-гай завкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Будаев, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь нүхэр Лоскутникоза гэгшэд хэлэбэ.

Октябрьска районой советскэ, профсоюзай, комсомолой болон ниитын бусад организацинууд, парторганизацинуудай хүтэлбэри доро залуушуулые һурган хүмүүжүүлхэ талаар предприятинуудта ехэхэн юумэ хэгдэнэ гэжэ Верховно Соведэй комисси тэмдэглэбэ. Мүнөө район соо 440 һурган хүмүүжүүлэгшэд 900 гаран залуу хүдэлмэришэдые даажа абаад, тэдэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулжа байна. Энэ хүдэлмэри илангаяа нарин сэмбын, модо болбосоруулгын ба мебель бүтээлгын мяха-консервын комбинадуудта һайнаар ябана.

Гэбэш[э] районой зарим предприятинуудта энэ шухала хэрэгтэ анхарал һайнаар табигданагүй гэжэ комисси заагаа.

ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ УЛАСХООРОНДЫН ЖЭЛДЭ

О

[Х]эжэнгын аймагай Худа[...] совхозой түб һуурин [...]еохоной урдахи шэнэ [...]үргэ гаран сасуутнай, [ко]ммунис ажалай нэ[рэ] зэргэдэ хүртэһэн [...]ха-Аралай һү һаалиин [...]үртэ оршодог. Эндэхи һаа[л]шад гансашье аймаг доторо бэшэ, бүхы республика[д]а суурхадаг. Тэдэнэй нэгэн [...] дүршэл ехэтэй, мэргэжэл[...] Цыпилма Крестнеевна [Д]ашиева юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан [...] Дашиева.
Д. САМБУЕВАЙ фото.

О

Улаан-Үдын оёдолой «Байгал» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллектив табан жэлэйнгээ түсэб байгша оной декабриин 23-да дүүргэхэ хүсэлэнтэй. Эндэ 34 жэл хүдэлжэ ябаһан 6-дахи разрядай хубсаһа эсхэгшэ Клавдия Николаевна Сороковикова халааанайнгаа нормо үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хубсаһа эсхэгшэ Клавдия Николаевна Сороковикова.

О

Улаан-Үдын эдеэ хоолой 98-дахи магазинда коммунис ажалай ударник, ВЛКСМ-эй гэшүүн Тамара Ананьева табадахи жэлэй наймаалагшаар хүдэлнэ. Комсомол басаган наймаалагшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Коллективэй бусадшье гэшүүд түрүүшүүлһээ дутуугүйгөөр хүдэлхые оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ВЛКСМ-эй гэшүүн А. Ананьева.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

А. В. Луначарскиин түрэһөөр 100 жэлэй ойдо

СОЦИАЛИС СОЁЛОЙ ТЕОРЕТИК

Революциин хэрэгтэ, шэнэ түхэлэй гүрэн түрые байгуулгада бүхы хүсэеэ, хаба шадалаа, оюун ухаагаа зорюулһан Ленинэй дүтын нүхэдэй тоодо Анатолий Васильевич Луначарский ородог байгаа. Тэрэнэй сэгнэшэгүй ехэ габьяа нэн түрүүндэ шэнэ, социалис соёл культура хүгжөөлгэтэй холбоотой юм. Граждан дайнай, харин ээрхэг түримхэйшүүлэй манай орон худар добтолон ороһон хатуу шанга үедэ гэгээрэлэй хэрэг эрхилдэг арадай комиссар байха зуураа, Анатолий Васильевич 20-ёод оной үеын суртал бодолой асуудалаар болодог тэмсэлдэ эдэбхитэй хабаадажа, коммунис партиин соёл культурын талаар ябуулдаг политикые бүрин дэмжэдэг, тэрэниие али болохоор хамгаалан хүгжөөдэг байһан намтартай.

Гэгээрэл хадаа тэрэнэй хараа бодолдо үргэн ехэ удхатай хэрэг һэн. Эрдэмгүйдэлгые усадхахаһаа эхилээд, театрай репертуар шэнэлхэ хүрэтэр, һургуулинуудые политехническэ шэнжэтэй болгохоёо эхилээд, кино харалгые эмхидхэхэ хүрэтэр, гэгээрэлэй хүдэлмэридэ шэнэ, бэлэдхэл һайтай хүнүүдые хабаадуулхаһаа эхилээд, хүмүүжүүлгын асуудал, эстетикэ ба литературын хүгжэлтэ хүрэтэр... Урдань дарлагданги, мунхаг харанхы байһан Россин ажалшан арадые ухаан бодолойнь талаһаа гэгээрүүлжэ, түрүү үзэл баримталдаг дэлхэйн культурын бүхы баялигуудые тэдэнэй урда дэлгэхэ гэһэн холын хараата зорилго революционер, Ленинэй шаби Луначарский табидаг байгаа бшуу. Тиигээд лэ байбал, шэнэ социалис соёл культура саашадань хүгжөөхэ эрхэ нүхэсэл олдохо гэжэ тэрэ тон зүб тоолодог һэн.

Луначарскиин манда заяан үлөөһэн зохёол бүтээлнүүд айхабтар ехэ юм. Гансашье хэмжээгээрээ гайхалтай бэшэ, мүн тематикаараашье үргэн, гүн бодолоорооше ханама дүүрэн, уран һайханайнгаашье талаар хужарлуулма байха. Эндэ философи, эстетикэ, уран зохёол, искусство, театр, драматурги, арадай гэгээрэл, атеизм, дипломати — хуу бии, юуб гэхэдэ манай байгуулалтын оюун ухаанай хэрэгүүд бултадаа Луначарскиие һонирхуулдаг, тэдэнэй хүгжэлтэдэ арадай комиссар халуун анхаралаа хандуулдаг байһан шуу. Олон тоото номуудыень, брошюрануудыень ираад үзэгты. Үгышье һаа, уншаһан лекци, хэлэһэн үгэтэйнь танилсагты. Тиихэдээл дээрэ хэлэгдэгшэдэ хойшолшогүй этигэхэт. Хуушаржа шарлашаһан гадартай, үмхиржэ байһан хуудаһануудтай «Литературна портредууд», «Эрдэм наука, шажан, искусство», «Интеллигенци тухай», «Шүүмжэлхы этюдүүд», «Баруун Европын литературын түүхэ...» гэхэ мэтэ номуудыень харахадаа, сэдьхэлээ хүдэлгэнгүй байхаар бэшэ. Шэнэ, социалис дэлхэйе байгуулагшадай түрүүшын үе эдэл номуудыень, олон тоото статьянуудыень уншажа, искусствын агууехэ нюусатай танилсаһан, марксис-ленинскэ эстетикэ шудалһан намтартай юм.

Илангаяа 20-ёод оной үеэр Луначарскиин литературна — шүүмжэлхы ажал ябуулгань һалбаран хүгжэһэн байха юм. Энэ үедэ тэрэнэй зохёолнууд соо ородой классическа литература гүн гүнзэгыгөөр тайлбарилһан баримтануудтай ушарнабди. Ородой литературын гол удха хадаа тэрэнэй дарлагданги ангиие, юрын хүнэй тала баридаг, юрын хүниие һайшаан дэмжэдэг, сэдьхэлэйнь сэбэрые магтадаг, хүсэл эрмэлзэлыень бахархуулдаг байһан ушар мүн гэжэ Луначарский нэгэтэ бэшэ заадаг һэн. Марксис арга үндэһэлэн уран зохёолнуудта хандаһанайнгаа ашаар лэ тэрэ Пушкинай, Лермонтовой, Салтыков-Щедринэй, Короленкын, Гоголиин, Достоевскиин зохёолнуудай олониитын удха шанарые тайлбарилаа гэхэдэ алдуугүй.

Анатолий Васильевич совет литературын хүгжэлтые илангаяа анхаралтайгаар шэнжэлдэг һэн. Тэрэнэй түрүүшын алхамуудта гайхамшагта шүүмжэлэгшэ, гүрэнэй ажал ябуулагша, өөрөөшье уран зохёолшо-драматург Луначарский ехэ нүлөө үзүүлээ. Тиимэл хадань поэдүүд, артистнууд, уран зураашад, хүгжэмшэд тэрээндэ урин налгайгаар хандадаг, зохёохы эрмэлзэлээрээ «нүхэрнай» гэжэ тоолодог, зүбшэн һурадаг байһан юм. Жэшээ болгон Владимир Маяковскиие дурдая. Тэрэниие Луначарский эрид хатуугаар шүүмжэлдэг, өөртэйнь арсалдаашье һаа, али болохоор дэмжэдэг, поэдэй һайн талые элирүүлэн заадаг, гүн удхыень тайлбарилан ойлгуулдаг, үндэрөөр сэгнэдэг байһан юм. Фурманов, Фадеев, Гладков, Панфёров, Багрицкий, Демьян Бедный, Ильф, Петров болон бусадай зүб замда шэлжэлгэдэ, социалис литературада бодото һуурияа эзэлэлгэдэнь Луначарскиин туһа нүлөө үзүүлһэниинь дамжаггүй. Михаил Шолоховой түрүүшын зохёолнуудые уншаад, үндэрөөр сэгнэһэниинь, амжалта заяажа амаршалһаниинь баранда мэдээжэ. Тиихэдээ революциин гайхамшаг дуушан Максим Горький тухай, тэрэнэй агууехэ зохёолнуудай удха шанар тухай Луначарский гушаад жэлэй туршада таһалгаряагүй бэшэжэ, совет культурын саашанхи хүгжэлтэдэ ямар ехэ һуури эзэлхэ байһыень нэгэнтэ бэшэ тон зүб заадаг һэн.

Владимир Ильич Ленинэй «Партийна организаци ба партийна литература» гэһэн зохёолой манай бүхы искусствын һалбаран хүгжэлгэдэ гүн удхатай байһан ушарые Луначарский анхан түрүүн ойлгожо, тэрэнэй нүлөөе ехэжүүлхын түлөө тэмсэжэ гараһан гээшэ. Совет уран зохёолшын партийна шэнжэнь, шанарынь хадаа тэрэнэй революциин түлөө тэмсэл, коммунизмын хараа шугамай түлөө тэмсэл мүн болоно гэжэ Луначарский нэгэнтэ бэшэ онсолон тэмдэглэдэг һэн. Хүнэй махабадай, ухаан бодолой сүлөөрхын түлөө тэмсэлдэ хабаадажа байгаа совет уран зохёолшод нэгэн һаналтай, нэгэн хараа бодолтой байха ёһотой гэжэ зааха зуураа, тэрэнэй арюун нангин байхын түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэл хэһэн габьяатайнь дамжаггүй. «Искусство хадаа социальна тэмсэлэй хүсэтэ зэбсэг мүн».—гэжэ Анатолий Васильевич СССР-эй Наукануудай академиин сесси дээрэ 1931 ондо хэлээ һэн.

Партийна литературын түлөө тэмсэхэ зуураа, Анатолий Васильевич Луначарский декадентствын али бүхы янза, маягые сэхэ шууд шүүмжэлдэг. «искусство хадаа искусствын түлөө байдаг юм» гэһэн теориие буруушаажа, тэрэнэй харша удхые урбуулан харуулдаг байһан. Гэхэ зуура, түрүү үзэл баримталдаг Баруунай искусствын зохёолнуудые үндэрөөр сэгнэдэг, тэрэнцие хамтаалдаг бэлэй. Р. Роллан, А. Барбюс, Б. Шоу, Э. Верхарн, А. Франс, Г. Гауптман, Г. Уэллс болон бусадай зохёолнуудтай ородой уншагшадые танилсуулха зорилгоор тэрэ айхабтар ехэ юумэ хэһэн юм. Тэдэнэй олониинь Луначарскиин хани нүхэд байһан. Арадай комиссарайл аша габьяагаар Баруунай түрүү үзэлтэй интеллигенци социалис дэлхэйтэй дүтэ танил болоо гэхэдэ зүбтэй. Луначарский өөрөө бэлигтэй оршуулагша байһан юм. Н. Ленаугай «Фауст» гэжэ поэмэ, К. Мейерэй, Ф. Гельдерлинэй, Ш. Петефиин, Э. Верхарнай шүлэгүүдые, Р. Ролланай статьянуудые тэрэ ород хэлэн дээрэ оршуулжа гаргаһан байха. Энээнһээ уламжалан, Анатолий Васильевич бэлигтэй драматург байһан юм гэжэ һануулалтай. Тэрэнэй бэшэһэн романтическа шэнжэтэй. «Фауст ба хото», «Фома Компанелла», «Сүлөөлэгдэһэн Дон Кихот», «Оливер Кромвель» гэхэ мэтэ пьесэнүүдынь совет драматургиин хүгжэлтын түрүүшын шатада ехэ үүргэ дүүргээ, мүнөөшье болотор совет ба хилын саадахи театрнуудта табигдаһаар гэжэ хэлэлтэй.

Ингэжэл Анатолий Луначарский нэгэ хүн аад, бэлигтэй уран зохёолшо, гүн ухаата марксис ёһоной теоретик, халуун зүрхэтэй ангиин тэмсэлшэ-революционер байһан юм.

Һүүлэй хорин жэл соо Луначарскиин ажабайдал ба зохёохы ажаябуулгые шэнжэлхэ зорилгоор нилээд ехэ юумэн хэгдээ. Найман ботиһоо бүридэһэн зохёолнуудайнь суглуулбари хэблэгдээ, олон тоото тематическа согсолборинууд гараа, һанамжа - дурсалгануудынь нииталэгдээ. Тэрэнэй бэшэһэн бүхы зохёолнуудтай танилсахадаа, Луначарскиин хүн түрэлтэнэй соёл культурын жасада оруулһан хубитыень үнэнтэ ёһоор сэгнэхэ арга олонобди.

Игорь КОХНО,
хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

ГАБЬЯАТА АГРОНОМ

Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй таряа хуряалгые аймаг соогоо бултанһаа түрүүлэн дүүргэжэ, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө нилээд үлүүлһэн байна. Колхозой таряашад гектар бүриһөө дунда зэргээр 18 центнер таряа суглуулаа.

Таряашад, механизаторнуудай энэ ехэ амжалтада колхозой главна агроном Г. Г. Гунсурунов горитойхон хубитаяа оруулһан байха. Хүдөө ажахын институт дүүргээд, тус колхоздо 11 жэлэй туршада хүдэлнэ. Һаяхан институт дүүргээд, ажахыдань ерэһэн залуу мэргэжэлтые түрүүшын үедэ зарим хүнүүд тоодоггүй һэн.

Залуу мэргэжэлтэ тухай эдэ үгэнүүд үнэхөөрөөшье үндэһэ һууритай һэн. Юуб гэхэдэ, ажахынь ехэ, 5 мянган гектар таригдадаг газартай, ороохо таряанай ургасын түсэб жэлһээ жэлдэ дүүргэгдэдэггүй һэн. Мүн орооһото болон бусад ургамалнуудай өөрын үнэ сэн дээгүүр байгаа.

Гэбэшье, залуу мэргэжэлтэ түрүүшын үдэрнүүдһээ ажал хэрэгтээ шунан ороһон юм. Газар таряалантайгаа эзэн ёһоор танилсажа, һайнаар шэнжэлжэ үзөөд, ороохо таряанай ургаса дээшэлүүлхэ, өөрынь үнэ сэн хямдаруулха арга боломжо бии гэжэ ойлгобо. Таригдадаг газараа һайнаар элдүүрилхэ, үрэһэ хүрэнгөө нарин нягтаар сэбэрлэхэ, механизаторнуудай ажалай эмхидхэл һайжаруулха хүдэлмэридэ гол анхаралаа хандуулаа. Тэрэнэй оролдосын хүсөөр севооборот хэрэглэгдэдэг болоо. Байтараа залуу мэргэжэлтын оролдосо өөрынгөө аша үрые харуулжа захалба.

Мүнөө тус ажахы жэлһээ жэлдэ ороохо таряанай ургаса абаха түсэбөө дүүргэнэ, газар таряалангай продукциин үнэ сэн нилээд хямдараа. Энээниие гэршэлхын тула иимэ жэшээ дурдая. Юһэдэхи табан жэлэй үнгэрһэн дүрбэн жэл соо абтаһан 1 центнер таряанай үнэ сэн дунда зэргээр 3 түхэриг 68 мүнгэн боложе, 1 центнер тарланһаа 9 түхэриг олзо абтаа.

Георгий Гомбожаповичые амгалан зантай хүн бэшэ гээд хэлсэдэг. Үнэхөөрөөшье, ургаса хуряалгын халуун һаһада тэрэ үглөө эртүүр гэрһээ гаража, үдэшын харанхы болотор полинууд, тоогууд дээгүүр гүйлгэдэг. Агрегат бүхэндэ дүтэлжэ, механизаторнуудтай заатагүй хөөрэлдэдэг, ажалай шанараар һонирходог, хэрэгтэй сагтань таатай зүбшэл үгэдэг юм.

Таряа хуряалгын дүүрээшье һаа, Георгий Гомбожаповичай үдэртөө гэртээ байхань тон хомор. Тэрэ ерэхэ жэлэй ургаса тухайгаа мүнөөнһөө һанаагаа зобоно, таряаланда нютагай утгэжүүлгэ гаргалга, үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэлгэ, техникэ заһабарилга гэхэ мэтын хүдэлмэринүүдые эмхидхэжэ, сүлөө забдагүй байна бшуу.

Нүхэр Гунсурунов эрхим мэргэжэлтэ байхаһаа гадна, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Тэрэ колхозой арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүн юм. Мүн колхозникуудта лекци уншадаг, партийна даалгабаринуудые һайнаар дүүргэдэг. Иимэл хадаа Георгий Гомбожапович колхозникуудай дунда хүндэтэй болоо бшуу.

Ажал хүдэлмэридөө оролдосотойгоор хандажа, эрхим үрэ дүн туйлаһан Г. Г. Гунсурунов «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагданхай. Энэ нүхэртэ Буряадай АССР-эй, РСФСР-эй габьяата агрономой нэрэ зэргэ олгогдонхой.

А. СУРМАЧ.
Хяагтын аймаг.

БОДОТО ХЭРЭГЭЭРЭЭ БЭЕЭ ХАРУУЛБА

(*Пекинэй дотоодын ба гадаадын политика тухай*)

[...]жэлэй саана Хитадай [...] Республика байгуу[...]һэн. Энэ хадаа ехэ [...]ханартай үйлэ хэрэг [...] юм. Марксизм-лени[...] һургаалые хүтэлбэ[...]он, Советскэ Союзай [...]ис партиин, Комин[терн...] дэмжэлгэ, туһалам[жа...]еглэн, Хитадай ком[...]нууд хадаа уг зо[...], ажал ябуулгынгаа [...] түсэб хараалһан [...] Энээнэйнгээ ашаар [...] Коммунис парти [...] хубисхалые толгойл[...]ниие илалтада асар[...]

[...]та арадай хубисха[...]һан түрүүшын жэл[...] Советскэ Союз, соци[алис...]ад оронууд экономи[...] политическэ, сэрэгэй [...]аламжа үзүүлһэн бай[...]

[...] Мао Цзэ-дунай [...] бүлэгэйхидэй хархис [...]һаа боложе, КНР-эй [...] доройтоһон байна. [...]нууд хадаа аман дээ[рэ...] марксизм - ленинизмые [...] гээшэбди гэжэ [...] гаргаад, үнэн хэрэг [...] һургаалда урба[...]лизм байгуулха тэ[...] харша политика [...] байна.

[...] үедэ Хитадай Арадай Республикада политическэ тэмсэл болоһоор, «Конфуциие, Линь Бяое шүүмжэлхэ кампани» нэгэ бага замхараа. Хажуугаарнь ондоо нэрэтэй политическэ кампани бии болобо. Энэ кампани «пролетарска диктатурын теориие шудалан үзэе, тэрэниие хамгаалая» гэһэн уряа доро, хэдэн арбаад миллион хүнүүдэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэжэ байха юм. Ямар удхатай кампани болоноб? КНР-тэ бии боложе, дахин урган гаража байдаг шэнэ «хүрэнгэтэ этгээдүүдые» бута сохихо ёһотой гэжэ КПК-гай ЦК-гай заабари дотор хэлэгдэнэ. Ондоогоор хэлэбэл, үлэсхэлэн байдалһаа гаража, бараг байдалтай болохо гэжэ оролдоһон хүнүүдэй урдаһаа тэмсэхэ, маоистнуудай байгуулһан журамые буруушаадаг хүнүүдэй урдаһаа тэмсэхэ гэһэн заабари болоно.

«Ехэ алхам», «арадай коммуна», «генеральна хараа шугам», «соёлой хубисхал» гэжэ маоистнуудай гуйбалзаһан хараа шугамууд, хархис үйлэ хэрэгүүд Хитадай экономикые ехээр хойшо татаһан, ороной дотоодын байдалые орёо хүндэ болгоһон гээшэ. Арад зонойнь байдал зүдэрүү, эдихэ хоол хүрэнэгүй. Хорёод жэлэй хугасаа соо КНР-тэ эдихэ хоолые карточкаар хубааһан зандаа.

КНР-эй газар дайда хэршье ехэ, арад зониинь олоншье һаа, газарайнь ашагта малтамалнууд баян юм. Теэд хэды нимэшье һаань, Хитад орон дэлхэй дээрэхи гээгдэнги оронуудай тоодо ороно. Электроэнерги (электрын элшэ хүсэ) абалгаар, булад, шэрэм хайлуулгаар, цемент гаргалгаар, машина зэбсэг бүтээлгээр КНР хадаа дэлхэй дээрэ тон хойгуур ябана. КНР-тэ сэрэгэй буу зэбсэг, самолет гаргадаг заводууд олоор баригдана. Ракетнэ-ядерна зэбсэгүүдые ехээр хүгжөөнэ. Гүрэнэйнгөө бюджедэй мүнгэ зөөриин 40 процентые буу зэбсэг бүтээлгэдэ зорюулна, харин капиталис гүрэнүүдһээ шэнэ буу зэбсэгүүдые худалдажа абалгада гаргашална.

Һүүлэй үсын мэдээнэй ёһоор, Хитадай Арадай Республика харин капиталис гүрэнүүдтэй, илангаяа Япон, Баруун Германи, Америкын Холбоото Штадуудтай худалдаа наймаагаа ехээр үргэдхэһэн байна. Пекин хадаа ойрын сагта хүгжэнги капиталис оронуудһаа 90 гаран заводуудай үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые, илангаяа ракетнэ үйлэдбэридэ хэрэгтэй хэрэгсэлнүүдые худалдан абаха юм. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, Пекинэй засагаархидай социализмда эсэргүү, антисоветскэ политикые империалистнууд ехээр һайшаан тэдэнэртэ буу зэбсэг, ракетнэ хэрэгсэлнүүдые барюулжа байһые харуулна.

СССР-тэ ба КПСС-тэ, социалис оронуудай нэгэдэлдэ эсэргүү политикаяа Пекин үргэлжэлүүлһэн зандаа. Хэтэрхэдээ социалис оронуудай нэгэдэл оройдоошье байхагүй гэһэн үгэ хүүр тараадаг болонхой. КНР-эй ударидагшад социалис гүрэнүүдтэй харилсаагаа тон бага болгонхой, эдэ гүрэнүүдэй дотоодын байдал тухай худал хуурмаг үгэнүүдые тарааһаар.

Пекинэй засагаархидай ябуулдаг гадаадын политика хархис шэнжэ түхэлтэй, пролетарска интернационализмһаа, ангиин тэмсэлэй үндэһөөр талархаха ябадалһаа арсаһан политика болоно.

Социалис гүрэнүүдэй, илангаяа Советскэ Союзай эб найрамдалта политикын ашаар мүноо үедэ уласхоорондын шахардуу шанга байдал нилээд һулараад байна. Дэлхэйн арадууд Хельсинкидэ болоһон зүблөөнэй дүнгүүдые үндэрөөр сэгнэнэ. Харин хархис хүсэнүүд—США-гай сэрэгэй-промышленна бүлэгүүд, Чилиин фашистнууд, Пекинэй маоистнууд эб найрамдалай, амгалан тайбанай политикые эрид буруушаана. Маоистнууд бүхы дэлхэйе зонхилдог болохо гэһэн эрмэлзэлгэеэ гаргаһаар.

Пекинэй засагаархидай гадаадын политикын гол шэглэлнүүдые тэмдэглэе. Нэгэдэхеэр, маоистнууд социалис нэгэдэлэй оронуудай эб найрамдалта политикада һаад ушаруулха, энэ политикые хардаха гэжэ оролдолго гаргана. Хоёрдохёор, Совет орондо харша политика ябуулдаг хархис этгээдүүдэй харата муухай ябуулгануудые дэмжэн, өөрынгөө аша туһада хэрэглэнэ. Гурбадахяар, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалай һуларалгые зогсоохо, хойшо татаха гэжэ оролдолго гаргана.

Хельсинкидэ болоһон 35 гүрэнүүдэй ударидагшадай зүблөөнэй дүнгүүдые шэнжэлэн үзэхэдөө, Пекинэй засагаархид тус зүблөөе, тэндэ абтаһан шиидхэбэринүүдые хараана, худал хуурмагаар үгүүлнэ. «Зүблөөндэ хабаадагшад Москвагай мэхэ гоходо ороо», «Хельсинкидэ болоһон зүблөөнэй шиидхэбэринүүд имагтал хахархай хооһон саарһан юм» гэжэ байгаад маоистнууд хашхаралдана.

«Советскэ Союз хадаа Хитадта эсэргүү дайнда бэлэдхэжэ байна» гэжэ КНР-эй радио, хэблэл худалаар хэлэжэл, бэшэжэл байна. Манай ороной бодото байдалые буруу болгон, хуурмагаар харуулна. Тиихэдээ хойто зүгтэхи томо хүршэтэй, «социал - империалистнуудтай» дайн байлдаа хэхээр бэлэн байха ёһотойбди гэжэ маоистнууд дабтаһан зандаа.

Хэнэйшье мэдэһээр, СССР хадаа ямаршье гүрэнтэй, тэрэ тоодо Хитадтай дайн байлдаа хэхэ гэжэ һэдэлгэ нэгэшье гаргаагүй юм. Совет гүрэн арсалдаата асуудалнуудые, тэрэ тоодо газар, хилэ тухай асуудалые амгалан ёһоор хэлсээ хэжэ шиидхэхэ ёһотойбди гэжэ Пекиндэ хэды дахин дурадхаһан гээшэ. Һүүлэй хэдэн жэлнүүдэй туршада СССР, КНР хоёрой хоорондо хилын асуудалаар хэгдэжэ байһан хэлсээнүүд Хитадай гэмээр урагшаа ябанагүй, үрэ дүн үгөөгүй байһаар.

Европо түбидэ шахардуу байдал нилээд һулараа. Харин КНР-эй ноёд һайд эдэ хубилалтануудта дурагүйлэнэ. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр Европодо тогтоогдоһон гүрэнүүд хоорондын хилэнүүдые Пекин буруушаана. Европодо бии байгаа сэрэг, буу зэбсэг хорооохо талаар боложо байһан хөөрэлдөөе болюулха гэжэ маоистнууд оролдоно. СССР-тэ, бусад социалис гүрэнүүдтэ харша политика ябуулхыень Баруун Европын гүрэнүүдые уряална.

Маоистнууд хадаа Португалида боложо байһан хубисхалта, демократическа хүдэлөөндэ һаад ушаруулха гээд һэдэлгэ гаргана. хархис франкын шуһата үйлэ хэрэгүүдые шүүмжэлхэгүйһөө гадна, Испанида франкизмын байгуулагдаһан ойтойнь дашарамдуулан, Франкодо амаршалга эльгээһэн байнад.

Ази, Африкада маоистнуудай политика хархис шэнжэтэй. Хэнэйшье мэдэһээр, Анголодо түгшүүрилтэй байдал бии болонхой. США, ЮАР, Хитад хамтааран Анголын хархис бүлэгүүдые дэмжэнэ, тэдэндэ буу зэбсэг, советнигүүдые эльгээнэ.

Зэбсэгжэлгэ хизаарлаха, ядерна дайнай аюулые удаа дараалан усадхан зайсуулха зорилгоор хэгдэжэ байгаа Советскэ Союзай болон бусад оронуудай бүхы хүсэлэл оролдолгонуудые маоистнууд буруушаана. Юуб гэхэдэ, КНР-эй хүтэлбэрилэгшэдэй гадаадын хараа бодолынь Совет орондо, социалис байгуулалтада харша удха шэнжэтэй байхаһаа гадна, эб найрамдалта, амгалан тайбан байдалда харша байна. Тиимэһээ тэдэнэр элдэб түхэлэй буу зэбсэгүүдые ядерна, ракетнэ зэбсэгүүдые али болохоор олошоруулха гэжэ оролдоно. оролдоһоор.

Эдэ бүхы баримтанууд, үйлэ хэрэгүүд Пекинэй засагаархидай ёһото шэнжэ шарайе, политическа үнэнтэ нюурые эли тодоор харуулна гээшэ.

Ш. ЧИМИТДОРЖИЕВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.

РЕСПУБЛИКЫН ЭКРАНУУДТА

Байгша оной ноябрь һарада республикын болон аймагуудай колхоз, совхозуудай, фабрика, заводуудай клуб, соёлой ордон болон кинотеатрнуудта харуулагдахаар уран һайханай, үнгэтэ кинофильмнүүд абтаһан байна.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй кинофикациин управлени КПСС-эй XXV съездэ зорюулагдаһан «Парти — манай ударидагша» гэһэн уряа доро тематическа фильмүүдые мүн энэ һарада БАМ-ай хүдэлмэришэдтэ харуулжа эхилбэ. Тэдэнэйнь дунда «Три песни о Ленине», «По ленинскому плану», «Партбилет», «Ленин и Крупская», «Александр Ульянов», «Вечно живой», «Ленинский призыв», «Ленин и Туркестан», «Мыслитель и революционер», «Перед грозой», «Мечта и действия» гэһэн хроникально-документальна, научно-популярна фильмүүд бии.

«Мосфильмын» киностудида зохёогдожо гараһан **«Без права на ошибку»** гэһэн үнгэтэ, уран һайханай фильм Улаан-Үдэ хотын кинотеатрнуудта харуулагдажа байнхай. Фильм дотор судьягай хүшэр хүндэ хүдэлмэри тухай хэлэгдэнэ. Фильмын рольнуудта Олег Жаков, Николай Мерзликин, Лев Прыгунов, Владимир Дружников болон бусад артистнууд наадана.

Залуу үетэнние хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ наһатайшуулай оролдожо, эрмэлзэжэ ябадаг тухай **«Стоянка три часа»** гэһэн фильм һонирхолтой. Энэ фильм режиссёр Светловой түрүүшын ехэ хүдэлмэри болоно. Тэрэ урдань Алексей Сахаровтай «Морские рассказы» гэһэн фильм «Мосфильмын» киностудида табиһан юм. Фильмын гол рольдо Литвагай ССР-эй габьяата артист Лаймонас Норейка наадана. Тэрэ «Никто ни хотел умирать», «Повесть о чекисте», «Остров сокровищ», «Мертвый сезон», «Схватка», «Последний день зимы» гэһэн фильмүүдтэ наадаһан байна. Кино харагшадта мэдээжэ, «Развязка», «Конец Любавиных» гэһэн фильмүүдэй рольнуудые гүйсэдхэһэн Юрий Гусев фильмдэ хабаадалсана. Документальна фильмүүдые экран дээрэ гаргалсадаг Мухтар Дадашев **«В Баку дуют ветры»** гэһэн уран һайханай фильм зохёожо, олоной үзэмжэдэ табиба. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилһээр хоёрдохи жэлэй ябажа байхада, фашис Германи нефтеэр баян Баку хотые эзэлхэ һанаатай һэдэлгэ гаргаһан тухай фильм дотор хэлэгдэнэ. Артистнууд Шахмар Алекперов, Ингрид Андрин, Павел Кадочников гэгшэд фильмын гол рольнуудые гүйсэдхэнэ.

Александр Довженкын нэрэмжэтэ, «Ленфильмын» киностудинуудта зохёогдоһон **«Белый башлык»**, **«Воздухоплаватель»** гэһэн уран һайханай үнгэтэ, үргэн экрантай фильмүүд хотын кинотеатрнуудта харуулагдажа эхилэнхэй.

Балшар жаахан үхибүүдэй хаража һонирхомоор **«Большое космическое путешествие»** гэһэн кинокомеди экран дээрэ гаргагдаба. Энээнһээ гадна Сириин, Италиин **«Благородный вор»**, **«Игра в карты по-научному»** гэһэн фильмүүд харуулагдана.

«Центрнаучфильм», «Киевнаучфильм», Свердловско киностудинуудай **«Медные горы Удокана»**, **«Шестое чувство?..»**, **«Байкальские лимнологи»** гэһэн хроникальна, СССР-эй обороной министерствын киностудиин **«Штаб пожаротушения»**, **«Внимание — дети!»**, **«Предупреди огонь»**, **«Огню — нет!»** гэһэн фильмүүд ноябрь һарада республикын экрануудта харуулагдаха юм.

Спорт

БОКС. Улаан-Үдын индустриально-педагогическа техникумэй студент Александр Медведев «Трудовые резервы» бүлгэмэй түбэй Соведэй чемпион болоо гэжэ мэдээсээ һэмди. Иигэжэ тэрэ спортын мастерай нэрэ зэргэдэ хүртэхэ нормо дүүргээ. РСФСР-эй габьяата тренер А. А. Атарханов энэ талаар ехэ габьяатай байна.

Боксоор СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө ноябриин 17-һоо 23 хүрэтэр Запорожи хотодо үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ хабаадахын тула Александр Медведев «Трудовые резервы» бүлгэмэй түбэй Соведэй суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдан, Днепропетровск хотодо һорилго хэжэ байна. Манай нютагай хүбүүн, Москва хотын хэдэн удаа чемпион байһан Доржи Зориктуев «Буревестник» бүлгэмэй нэрэ хүндые хамгаалан, СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө тулалдаха юм. Мүнөө тэрэ Донецк хотодо бэлэдхэл хэжэ байнхай.

* * *

Боксоор «Буревестник» бүлгэмэй Россиин Соведэй түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн Иваново хотодо болоно дүүрэбэ. Буряадай багшанарай институдай студентнэр Геннадий Плюснин, Виктор Бадмаев энээндэ хабаадахадаа, хоёрдохи һууринуудые эзэлээ.

СПАРТАКИАДА. СССР-эй арадуудай зунай VI спартакиадын мүрысөөнүүдтэ эрхим һайнаар бэлдэжэ, үргэн ниитэ ажалшадые хабаадуулһанайнь түлөө ВЛКСМ-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физическэ культура ба спортын комитет, СССР-эй ДОСААФ-ай ЦК, Профсоюзуудай һайн дуратанай спортын бүлгэмүүдэй бүхэсоюзна Совет физкультурын олон комитедүүдые Хүндэлэлэй дипломуудаар шагнаһан байна. Буряадай модо болбосоруулдаг, мебель бүтээдэг комбинат, Улаан-Үдэ хотын оёдолой фабрика, медицинскэ училищи, Хэжэнгын аймагай Загаһатын совхоз, Кабанскын аймагай Шергинэй совхоз, Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхоз, «Бурятколхозпроект» гэжэ институт манай республикаһаа үндэр дээдын энэ шагналда хүртэбэ.

ГИМНАСТИКА. Спортын энэ зүйлөөр авиационно промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Ижевск хотодо болобо. 60 шахуу спортсмен басагад энэ гоё һайхан нааданда хабаадаа. Улаан-Үдын гурбадахи дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Наташа Яковлева спортын мастерай программаар үнгэргэгдэһэн энэ ехэ мүрысөөндэ түрүүшынхеэ хабаадахадаа, дүршэл багатай байжа, дээгүүр һуури эзэлжэ шадабагүй. Тэрэ арбан табадахи һуури эзэлээ.

БАСКЕТБОЛ. Эрэшүүлэй командануудай дунда баскетболоор Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн Шэтэдэ болобо. Буряадай АССР-эй суглуулагдамал команда нёдондонойхиһоо муугаар наадажа, 6-дахи һуурида гараһан байна.

ВОЛЕЙБОЛ. Агууехэ Октябриин 58 жэлэй ойдо зорюулжа, волейболоор Улаан-Үдэ хотын түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн Бурлаадай багшанарай институдай спортзал соо үнгэргэгдэбэ. 10 команда энээндэ хабаадаһан байна. Багшанарай институдай студентнэр «Трудай» командатай түгэсхэлэй нааданда уулзахадаа, 1:2 тоотойгоор шүүгдэжэ, хоёрдохи һуури эзэлбэ. Эхэнэрнүүдэй команданууд сооһоо «Забайкалец» гэжэ спортын клубай волейболист басагад «Трудай» түлөөлэгшэдые 2:1 тоотойгоор шүүгээ.

Б. МИРОМАНОВ.

ШАТАР

Шатараар «Спартак» бүлгэмэй Буряадай областной Соведэй түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн эхилбэ. 36 хүн, эдэнэй дунда Улаан-Үдэ хотын 3-дахи дунда һургуулиин багша Татьяна Никирова мүрысөөндэ хабаадана. Наадан швейцарска гуримаар үнгэргэгдэнэ.

Хоёр наадanай һүүлээр табан шатаршад эрхимлэжэ ябана. Эдэмнай хэд бэ гэбэл, мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэн В. Назимов, геологическа управлениһээ В. Иванов, Р. Мещеряков, судна заһабарилгын заводой түлөөлэгшэ К. Балханов, 42-дохи һургуулиин һурагша С. Игнатов гэгшэд болоно. Эдэнэр хоёр-хоёр очкотой болонхой. Зургаан хүн эдээнһээ хахад очкогоор гээгдэнэ.

Шатараар «Буревестник» бүлгэмэй түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөнэй 8 наадан үнгэргэгдөө. Багшанарай ба технологическа институдуудай студентнэр И. Брылёв, А. Андреев ба бусад илангаяа һайнаар наадана.

И. Брылев найман партидаа бултандань шүүгээ. Харин А. Андреев 7 очкотой болобо.

В. МАМИЛОВ.

Эхэнэрнүүдэй дунда шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө Пицундада үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй түрүүшын хахад дүүрэбэ. Дэлхэйн чемпионка Нона Гаприндашвили хойшолуулагдаһан наймадахи партидаа шүүгдэбэшье, 5,5:2,5 тоотойгоор түрүүлжэ ябана. Дэлхэйн түрүү бэрхэ шатаршанай нэрэ зэргээ өөртөө үлөөхын тула Нона Тбилисидэхи шатада үлөөшэ найман наадanһаа оройдоол 2,5 очко абаха зэргэтэй. Харин тиихэдэ нютагайнь бэрхэ шатарша басаган Нана Александриягай урда хүшэр зорилго табигданхай. Тэрэ аяар 6 парти шүүхэ ёһотой болоно.

Абхазиин суута курортын концертнэ зал Грузиин ниислэл хотын Шатарай ордондо эстафетэ дамжуулба. Наадanай хоёрдохи хахад ноябриин 18-да эндэ эхилхэ.

(ТАСС).

ТОБШОХОНООР

СОВЕТ ХОККЕИСТНҮҮДЭЙ ИЛАЛТА

СССР-эй ба ЧССР-эй суглуулагдамал командануудай хоккеистнууд энэ жэлэй ноябриин 11-дэ Прага хотодо түрүүшынхеэ уулзажа наадаба. Эндэ совет команда 5:3 тоотойгоор шүүгээ.

АРХАНГЕЛЬСКДА ДЭЛХЭЙН РЕКОРДНУУД ТОГТООГДОО

Россиин Федерациин суглуулагдамал командын штангистнууд ГДР-эй суглуулагдамал командатай Архангельск хотодо уулзажа, хүсэ шадалаа туршахадаа, 6:3 тоотойгоор илаа. Эгээл хүсэтэй хүн, дэлхэйн ба Олимпиин наадanай чемпион Василий Алексеев дэлхэйн хоёр рекорд тогтоогоо. Тэрэ 246 килограмм штангые түлхин үргэбэ. Энэнь һаяшаг Москвада үнгэргэгдэһэн дэлхэйн чемпионадай үеэр тогтоогдоһон тэрэнэй рекордһоо 0,5 килограммаар үлүү болоно. Хоёр дахижа үргэхэдөө, 430 килограмм дүн харуулаа. Энэнь урдын түйлалтаһаа 2,5 килограммаар дээшээ юм. Иигэжэ Алексеев дэлхэйн 74 рекорд тогтообо гээшэ.

Челябинскһаа Александр Андреев, Пермь хотын Валерий Носков, Казаниин штангист Сергей Минин, Омскһоо Юрий Твердовский, Вольфганг Хюбняр, Петер Венцель (хоюулаа ГДР-һээ), Новокуйбышевскын спортсмен Владимир Кононов, Юрген Цицке (ГДР), Шахта хотоһоо Василий Алексеев энэ мүрысөөндэ илажа гараһан байна.

ГРОССМЕЙСТЕР БАЙХА ГЭЭШЭ ХҮНГЭН ХЭРЭГ ГҮ?

Пионернүүдэй ордонуудай һурагшадай дунда үнгэргэгдэһэн шатарай мүрысөөндэ гроссмейстернүүд ядалсаха ушартай болоно. Дэлхэйн чемпион Анатолий Карпов зургаадахи нааданда Ленинградай эдир шатаршадтай уулзахадаа, 2,5 очко гээһэн байна. Москвагай үхибүүдтэй уулзаһан Лев Полугаевский 7-һоо 2 очко алдаба.

6 наадanай һүүлээр Карпов, Геннадий Кузьмин, Виктор Корчной тус тустаа 32 очкотой болонхой. Василий Смыслов эдэнэрһээ нэгэ очкогоор гээгдэнэ.

Москвагай эдиршүүл командаараа түрүүлжэ ябана — 44,5 очкотой (нэгэ партинь хойшолуулагданхай). Ленинградай Пионернүүдэй ордоной команда — 42,5, Челябинскын ба Ворошиловградай шатаршад тус тустаа 37 очко абаба.

— Үхибүүд ехэл эршэмтэйгээр, һүбэлгэн бэрхээр наадана, — гэжэ мүрысөөнэй ахамад судья гроссмейстер Игорь Бондаревский ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. — Тиигэбэшье эдэнэй бэлэдхэлдэ дутуу дундануудбии. 49 хүнэй хабаадаһан иимэ ехэ мүрысөөндэ мастерта оройдоол дүрбэн кандидадай байһаниинь үсөөн лэ...

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ОЙ» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» ноябриин 12-то Москвада үнгэргэгдэһэн 43-дахи тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 5(бадминтон), 8 (бокс), 19 (академическэ һэлюурдэлгэ), 23(хүнгэн атлетикэ), 38 (һур харбалга), 47 (бүмбэгэтэй хоккей);

«Спортлото-2»: 3 (акробатика), 4 (альпинизм), 7 (биатлон), 19 (академическэ һэлюурдэлгэ), 21 (морёор урилдалгын спорт), 39 (самбо).

(ТАСС).

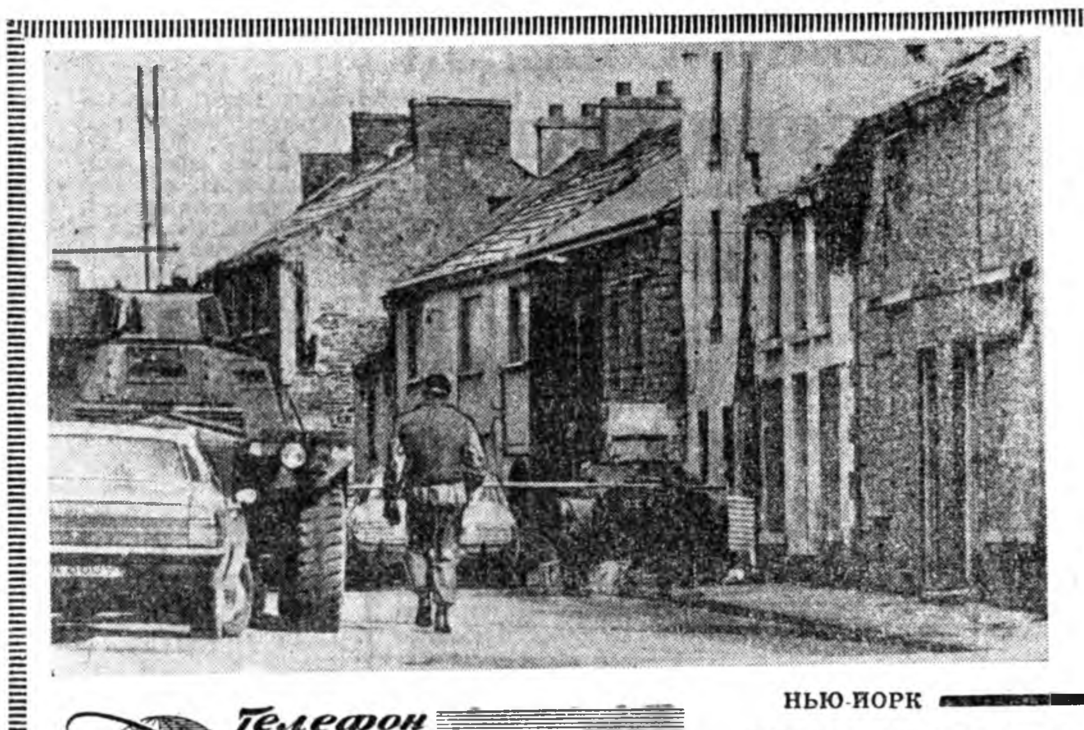

Хойто Ирландиин олохон хото городуудай фронт шадарай зоно шэнги болоһоор долоодохи жэлынь ябажа байна. Үйлсэнүүдтэ бомбонууд тэһэрнэ, буугай дуун замханагүй. Алуулһан хүн зоной тоо олошорно. Үйлсэнүүдтэнь саг үргэлжэ хуягта машинанууд байхаһаа гадна, автомат буугаар зэбсэгжэһэн Англиин солдадууд тэдэнние хинана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хойто Ирландиин нэгэ хотын үйлсэ.

ТАСС-ай Камера-Пресс фотохронико.

Хилын саанаһаа — Телефон, телеграф, радио

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

ФРГ-гэй Президент В. Шеелиин албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерээд байһан тухай гадаадын хэблэл үргэнөөр бэшэжэ үргэлжэлһөөр. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй федеральна президенттэй уулзаһан тухай мэдээсэлые эгээл һонирхолтой шухала мэдээсэл болгон дамжуулна. Л. И. Брежневэй, В. Шеелиин хоорондо болоһон хөөрэлдөөн хани халуун, үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэрөө гээд ФРГ-гэй хэблэл тэмдэглэнэ. СССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи харилсаан улам һайжаржа байна гээд хөөрэлдөөнэй үедэ тэмдэглэгдэбэ гэжэ мэдээсэлнүүд дотор хэлэгдэнэ.

Бэеэ дааһан байдалтай шэнэ гүрэнэй — Анголын Арадай Республикын Африка түбидэ эмхидхэгдэн байгуулагдаһан тухай мэдээсэхэдээ, Советскэ Союз тэрээнтэй дипломатическа харилсаа тогтоохоор бэлэн байһан тухайдаа түрүүшүүлэй тоодо мэдүүлээ гээд гадаадын хэблэл тэмдэглэнэ.

Үндэһэ яһанай илгаа гаргалгын бүхы түхэл шэнжэнүүдые усадхаха тухай асуудалаар ООН-ой Генеральна Ассамблейн абаһан тогтоол тухай гадаадын хэблэл мэдээсэнэ.

Австралида политическэ байдалай хүшэр бэрхэшээлтэй болоод байһан тухай шэнжэлэлнүүдые газетэнүүд үргэнөөр толилно.

(ТАСС).

ПХЕНЬЯН

Хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ

ТАСС

Корейн ажалшадай эгээл олоороо хабаададаг эмхиин — Корей-совет хани барисаанай бүлгэмэй байгуулагдаһаар 30 жэлэй ой гүйсэбэ. СССР-эй, КНДР-эй арадуудай хоорондохи харилсаае бэхижүүлгэдэ энэ бүлгэм ехэ туһа хүргэһэн байна. Хоёр ороной арадуудай интернациональна нэгэдэл бэхижүүлхэ талаар бүлгэмэй ехэ ажал ябуулгые үндэрөөр сэгнэжэ, Советскэ Союз тэрэнние Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнаһан байна.

Ойн баярай һайндэртэй дашарамдуулан, Корей-совет хани барисаанай бүлгэмэй түбэй правлени уулзалга эмхидхэбэ. Түбэй правлениин түрүүлэгшын орлогшо Чи Чхан Ик уулзалгын үедэ үгэ хэлээ. Советскэ Союзтай хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо хүгжөөн бэхижүүлхын тула бидэ саашадаашье ехэ хүсэлэл оролдолго гаргахабди гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ПАРИЖ

Ж. Маршегэй хэлэһэн үгэ

ТАСС

ФКП-гэй федерациин байшан Мозель гэдэг департаментдахи Агонданж хотодо баригдажа, баярай оршон байдалда нээгдэбэ. Компартиин эдэбхитэд тэрэнние барилгада эдэбхитэйгээр хабаадаһан байгаа.

ФРП-гэй Генеральна секретарь Жорж Марше энэ байшан нээлгын баяр ёһолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Францийн обществын политическэ ба социальна байдалда үндэһэн хубилалтануудые хэхын тула үшөө хүсэтэй, нүлөө ехэтэй Коммунис парти шухала хэрэгтэй байна гэжэ тэмдэглээ.

Зүүнэй хүсэнүүдэй хамтын правительственна программа хэзээ хэзээнэйхиһээ шухала хэрэгтэй, бүри удха шанартай болоод байна гэжэ Ж. Марше мэдүүлбэ.

КАНБЕРРЭ

Австралиин арад зон буруушаана

ТАСС

Г. Уитлемай лейборис правительствые засаг захиргаанһаань зайсуулһан ушар Австралиин хүн зоной дурыень гутааба. Сидней портын хүдэлмэришэд, Канберрын автобусуудай жолоошод, Мельбурнын ажалшад бүһалгаануудые хэжэ байнхай. Лейборис правительствые засаг захиргаанһаань генерал-губернаторай зайсуулһан ябадалые эрид буруушаажа байһанаа мэдүүлэн, Брисбен хотын хүн зон жагсаалда гараба. Энээнэй үедэ полициин ба жагсаалда хабаадагшадай хоорондо зүришэлдөөн болоо. Олон мянган хүнэй хабаадалгатай жагсаалнууд бусад хотонуудта үнгэргэгдэбэ.

10 мянга гаран хүдэлмэришэд Канберрэдэхи парламентын байшангай дэргэдэ ерэжэ, лейборис партиие дэмжэжэ байһан тухайдаа мэдүүлээ. Австралиин профсоюзуудай Соведэй түрүүлэгшэ Роберт Хоук митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, генерал губернаторай гутамшаг муухай ябуулгые эрид буруушаажа байһанаа элирхэйлбэ.

БЕЙРУТ

Байдал заһаруулагдажа байна

ТАСС

Ливанай ниислэл хотодохи байдал гуримшуулан заһаруулагдажа байна. Хотын олон районуудтахи байдал хэмдээ ороо. Эндэ табигдаһан баррикаданууд задалагдана.

Урда үдэрнүүдтэ хулгайлан абтаһан 23 хүн табигдаа. Залан хүтэлбэрилгын дээдэ комисси энэ талаар хамааралсаһан байха юм.

Ниислэл хотодохи байдалые гуримшуулхын тула Ливанай премьер-министр Р. Караме хөөрэлдөөнүүдые, уулзалгануудые үнгэргэнэ гээд хэблэл бэшэнэ. СССР-һээ Ливанда байдаг элшэн сайд Н. Н. Солдатов премьер-министртэй уулзажа хөөрэлдөө гээд газетэнүүд мэдээсэнэ.

Ливандахи байдалда, тэрэнэй бэеэ дааһан байдалай, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгын, арад зонойнь нэгэдэлэй асуудалнуудта совет хүтэлбэрилэгшэдэй анхаралаа ехээр хандуулжа байдагыень совет элшэн сайд намда хөөрөө гэжэ Р. Караме хэлэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

ООН: зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулха

ТАСС

СССР-эй түлөөлэгшэ А. А. Рощин ООН-ой Генеральна Ассамблейн нэгэдэхи комитедэй (политическэ ба аюулгүй байдалай асуудалнуудые шиидхэдэг) заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха асуудалые Генеральна Ассамблейн удаадахи сесси дээрэ хаража үзэхэ арга уласхоорондын мүнөөнэй байдал олгоно гэжэ тэмдэглээ.

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулха тухай асуудал уласхоорондын мүнөөнэй байдалда айхабтар ехэ удха шанартай болоно байна. Энэ асуудалые шиидхэлгэдэ амжалта түйлахадаа, уласхоорондын шахардуу байдал саашадань һулаpуулха, тэрэнние тэхэришэгүй болгохо байнабди гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха талаар бүхэдэлхэйн конференциие дары зарлаха шухала гэжэ совет түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха бүхэдэлхэйн конференци үнгэргэхэ тусхай комитедэй бүридэлдэ орожо, бүхы гүрэнүүдтэй эдэбхитэй харилсаа холбоо тогтоохоор бэлэн байһанаа Советскэ Союз үшөө дахин батална гэжэ тэрэ хэлэбэ.

ВАШИНГТОН

Дж. ФОРДЫН ХӨӨРӨӨН

ТАСС

США-гай президент Дж. Форд Эн-Би-Си гэдэг телевизионно компаняар үгэ хэлэхэдээ, шахардуу байдал һулаpуулга тухай юун гэжэ һананабта гэһэн асуудалда иигэжэ харюусаба: Минии һанахада, шахардуу байдал һулаpуулга ямар удхатайб гэхэдэ, сэрэгэй ба экономическа ехэ хүсэтэй, политическэ ондоо суртал бодолтой, ороноо хүтэлбэрилхэ ондоо хараа шэглэлтэй хоёр гүрэн нэгэ нэгэндээ хеморон зүришэлдэхэ бэшэ, харин худалдаа наймаанай, сэрэгэй гү, али бусад арсалдаата асуудалнуудаар хоорондоо зүбшэн хэлсэхэ шухала гэжэ тоолоноб.

Эдэнэй зариманайнь айхабтар орёо, арсалдаатай байгаашье һаань, шахардуу байдал һулаpуулгаар ямаршье асуудал шиидхэжэ шадахабди гэһэн удхатай бэшэ гэжэ Дж. Форд үргэлжэлүүлээ. Гэбэшье тэрэ шахардуу байдал һулаpуулгада ехэ түлхисэ болоно үгэхэ зэргэтэй. Энээнэй ашаар айхабтар орёо, арсалдаата асуудалые шиидхэхэ арга олдохо байна. Энээнэй тула хөөрэлдөөнүүдые хэжэ, элдэб асуудалаар үгээ ойлголсохо хэрэгтэй. Сэрэгэй хёмороо зүришэлдөөгүйгөөр шахардуу байдал һулаpуулжа, хүгжэлтэ дэбжэлтэ хангажа болохо байна гээд найдаха дуран хүрэнэ.

Стратегическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха тухай совет-американ хөөрэлдөөнүүд тухайда тогтоходоо, президент иигэжэ мэдүүлбэ: Бидэ яһала амжалта түйлажа байнабди, гэбэшье айхабтар орёо асуудалнууд тухай эндэ хэлэгдэнэ. Стратегическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха тухай хоёрдохи ээлжээнэй хэлсээ баталалга манай аша туһада, Советскэ Союзай аша туһада харюусаха байна.

Эдэ асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые үргэлжэлүүлхэ шухала гэжэ Дж. Форд хэлээ.

ОТТАВА

Олониитын һанаа зобооно

ТАСС

Корпорацинуудай ажал ябуулгые шэнжэлхэ тусхай комиссиин нэмэл заседанинууд Канадын ниислэл хотодо эхилбэ. Канадын обществын экономическа ба социальна байдалда капиталай хамтаран бөөгнэрэлгын, ехэ нэгэдэлнүүдэй засагай шангаралгын нүлөөн тухай асуудалые шэнжэлхын тула Канадын премьер-министр П. Трюдогой заабаряар энэ комисси байгша оной апрель һарада байгуулагдаа һэн.

Промышленна талаараа хүгжэнги бусад ямаршье оронойхидо орходоо, Канадада үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдэй ба капиталай хамтаран бөөгнэрэлгэ һураггүй дээшээ юм гэжэ Хэрэглэмжын ба кооперацинуудай хэрэгүүдые эрхилдэг министерствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ Р. Дэвидсон тусхай комиссиин заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Промышленностиин олон һалбаринуудта хоёр гү, али гурбан ехэ корпораци булюу байдалтай байдаг. Тиигэжэ юумэнэй үнэ сэн дээшэлдэг, бүтээн гаргагдаһан продукциин шанар доошолуулагдадаг байна. Ехэ ехэ корпорацинуудай засагыень дээшэлүүлгэ экономикын ба политикын асуудалнуудаар шиидхэбэринүүдые абахадань нүлөө үзүүлдэг байна гээд Дэвидсон тэмдэглээ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 9.53 — Дамжуулгын программа. 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — «А. С. Пушкинай онтохонууд». 11.10 — Ород хэлэн. 11.55 — Хоккей. СССР — ЧССР (2-дохи ба 3-дахи үенүүд). Прагаһаа дамжуулга. 13.10 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Спасенное имя» — уран һайханай фильм. 14.25 — «Таабаринууд ба тайлбаринууд» (үнгэтэ). 14.40 — «Калининай түрэл нютагта» — телеочерк. 15.10 — «Рожденная революцией» (6-дахи сери). 16.40 — СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев телевизор харагшадай асуудалда харюусаха. 17.10 — «Ургалтын шатанууд» — баримтата фильм. 17.20—17.30 — Забһарлалга. 17.30 — «Совет дуун». Ансамблиин концерт (үнгэтэ). 17.50 — Хоккей. СССР — ЧССР (3-дахи үе). Прагаһаа дамжуулга (үнгэтэ). 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — Түрэлхидтэ зарюулагдаһан хөөрэлдөөн. 19.20 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 19.30 — «Рожденная революцией» (6-дахи сери). 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Хүгжэмэй абонемент» (үнгэтэ). 21.50 — СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев телевизор харагшадай асуудалда харюусаха. 22.20—22.30 — Забһарлалга. 22.30 — Литературна уншалга. 23.00 — «Залуушуул дуулана ба хатарна» (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — «Калининай түрэл нютагта» — телеочерк. 19.30 — «Элүүр энхэ байлгын» — тележурнал (буряадаар). 20.00 — Телевизионно һонин. 22.20 — «Манай айлшан».

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Үбһэ тэжээлээ гамтайгаар гаргашалха», — түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXV съезд угтуулан» гэһэн юрэнхы гаршаг доро тобшо мэдээсэлнүүд. «Буряадай АССР-эй, Яхадай АССР-эй ба Шэтын областиин промышленна предприятинуудай мүрысөөнэй дүнгүүд» — ЦСУ-гай мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда. Н. Крючков, Б. Ванчиков гэгшэдэй Баунтын районно партийна конференциһээ бэшэһэн корреспонденци. «Социалис мүрысөөнэй ябасые үргэнөөр харуулха» гэһэн И. Очировой статья. В. Окунев. «Эд хэрэглэгшын хараа бодолһоо үндэһэлхэдэ» — корреспонденци. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда. «Дунда һургуули дээрэ тусхай дунда һургуули нэмэхэдэ» гэһэн С. Югановай статья. Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин. Социалис оронуудта.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Манай хөөрэлдөөн. Шэнэ һонин. Тоо, баримтанууд. Спорт.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр бүрхэгшэг байха. Байгал шадарай аймагуудта саһан орохо, бордоһолхо. Бусад аймагуудта шииг нойтон орохогүй. Баруун хойноһоо секундын 15—20 метр хүсэтэйгээр һалхилха. Температура үдэртөө 4—9 градус, хойто аймагуудта 9—14 градус хүйтэн байхаар багсаагдана. Байгал шадарай аймагуудта гурбан градус хүйтэнһөө 2 градус хүрэтэр дулаарха. Улаан-Үдэдэ һүниндөө 14—16, үдэртөө 4—6 градус хүйтэн байха.

УНШАГТЫ һонирхохол байхат

ҺУРГАН ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭД ҺУРАНА

ҺУРГАН хүмүүжүүлэгшэд... университет Курган хотын ... шина бүтээлгын заводто нэ... дэжэ, түрүүшын хэшээл бол... бо. 300 кадрова хүдэлмэриш... багшанар, предприятинууд... түрүү мэргэжэлтэд, партийн... хүдэлмэрилэгшэд, багшана... предприятинуудай түрүү мэрг... жэлтэд, партийна хүдэлмэр... лэгшэд, Курган хотын дээ... һургуулинуудай эрдэмтэд ун... верситедтэ һурана.

Урдын фронтовигууд В. ... Епишеэй, Е. Ф. Сафонов... К. М. Евдокимовай үүсхэл... кэдэн зуугаад түрүү хүдэлм... ришэд заводто ажаллахаяа ... ороһон залуушуулые шефт... ябаа. Шэлэһэн мэргэжэлэйн... түлөө омогорхол залуушуул... зүрхэ сэдьхэлдэ бадараахаһ... гадна, дүршэл шадабари олох... донь эдэнэртэ туһална. ... шахуу залуу хүбүүд, басаг... жэл бүхэндэ предприяти... ерэдэг юм. Залуу хүдэлмэриш... нэй зан ябадалай бүридэн ... мүүжэлгэдэ аха нүхэрэй ... лөөн шухала удха шанарт... байдаг.

Залуу үетэнние хүмүүжү... лэгшэ байхын тула үндэр ... гэжэл шадабариһаа гадна, ... дагогикын, психологиин үндэ... һуури шудалха, ниитэ полит... ческэ эрдэмээ дээшэлүү... хэ хэрэгтэй. Курганска облас... дотор улам үргэдэжэ ... һурган хүмүүжүүлэгшэд... университедүүд, институд... энэ зорилго шиидхэхэ үялгат...

БОРИС ШАЛЯПИНАЙ ЗУРАГУУД

ОРОДОЙ агуухэ дуушан... хүбүүн — элитэ мэдээжэ ур... зураашa Борис Федорович Ша... ляпинай зохёол бүтээлнүүд... выставкэ Москвада нээгдэбэ.

— Үни холын хүсэл бол... лойнгоо бэелһэндэнь, ехэ ... хубитай байнаб, — гэж... Б. Ф. Шаляпин хэлэнэ. ... Зохёол бүтээлнүүдэ москваг... хидта түрүүшынхеэ харуулаб... Зурагууд тухаймни юун гэж... хэлсэхыень зүрхэ сэдьхэлээ ... дэлэн хүлеэнэб.

50 зохёол бүтээлынь энэ в... ставкэдэ табигдаһан бай... Ленинградта барлагдан хэ... лэгдэһэн «Уран зураашa Бор... Шаляпин» гэжэ альбомдо оруу... лагдаһан буулгабаринуудые... совет хүнүүдтэ яһала һайн ... дээжэ болонхой. Ородой со... культурын ажал ябуулагши... Ф. Шаляпинай, С. Коненковой... Г. Улановагай, уран зураашa... эхэ балерича Иола Шаляпина... Торнагын ба бусад олон... портредүүд альбомдо оруула... даһан байгаа.

ВОЛГО ДООГУУР ТОННЕЛЬ МАЛТАГДАН...

КАЛИНИН хотын түбт... Волго мүрэнэй эрьенүүд... уһан доогуур гаргагдаһан ... лад тоннель холбобо. Хабс... гагшад, водолазууд 3 метр ... аметртэй, 350 метр урта... хоолой сорго уһан доогу... һуулгаһан байна. Манай ор... дотор уһан доогуур иимэ ... рилга үшөө хэгдээгүй юм. Хү... гэн автомобиль тэрээн соогу... һаадгүй гараха аргатай.

Хүсэтэ шэнэ ТЭЦ-һээ хал... уһа бусад районууд хүд... урадхуулхын тула иимэ бари... га хэгдэбэ. Уһан соогуур ... лой сорго татахада, хал... уһаниинь нилээд хүрэшэхэ бай... гаа. Эгээл иимэһээ хуурай то... нель соогуур хоёр хоолой сор... го һуулгаха гэжэ шиидээ.

ҮЗЭГДӨӨ ДУУЛДААГҮЙ БАЯН УРГАСА

УРГАСА программировал... орон доторхи түрүүшын т... шалгын станци Волгоград... хүдөө ажахын институдай д... гэдэ эмхидхэгдээ. Тиин бай... оной хүдэлмэриинь дүнгү... согсологдобо.

Урид хараалагдаһан пр... раммын үндэһөөр хүдөө ах... хын элдэб ургамалнуудые ... рижа ургуулхын тула эрдэмт... үргэн ехэ туршалга хэһэн ба... на.

Үндэр баян ургасын бү... арга нүхэсэлнүүдые тэнсүү... лэн хараада абаһанай ашиг... туршалгын участогуудай гект... бүхэнһөө намар таригда... «Юбилейная-50» гэжэ сорт... 111 центнер ургаса хуряа... Урда тээнь эндэ хэзэшье ш... үндэр баян ургаса тухай ... ухаандаашье оруулаагүй ба... ха. 200—250 центнер хүсы ... һэн, кукурузын 108 цент... буурсаг хуряагдаа. Эдэ бүт... юрынхиһөө хэдэ дахин ... бшуу.

Станциин туршалгын ... нууд дээрэ хүдөө ажахын ур... малнуудые оло дахин тари... даньшье, эрхим һайн үрэ ... гүүд түйлагдаа.

Институдай эрдэмтэд ... шалгынгаа дүнгүүдые тоб... ходоо, шэниисэ, хүсы ... кукуруза ба бусад ургамал... дые хуряалгын агробиологи... ска ёһо гуримуудые элир... лээд, эдэнние хэрэглэхэ дур... халнуудые үгэһэн байна.

(ТАСС).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

Манай адрес, телефо...

г. Улан-Удэ, ул. Л... 35. телефоны приемн... 2-54-93, секретар... 2-66-76, общественная ... вая — 2-56-62.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н.02548. Заказ № ...